

Pilisjászfalui Somvirág Óvoda és Bölcsőde

Környezet megismerésére, védelmére és az egészséges
életmódra nevelő módosított

Pedagógiai program

2025

Tartalomjegyzék

Törvényi háttér.....	5
Érvényességi rendelkezés.....	6
Intézményi adatok.....	7
1.Bevezető.....	8
1.1. Óvodánk bemutatása	10
1.2. Az óvoda pedagógiai programjának alapjai és a pedagógia munkánk	12
1.3 A programok egymásra épülése	14
1.4 Programunk rendszerábrája	15
2.Gyermekekép, óvodakép, pedagóguskép.....	16
2.1. Gyermekekép	16
2.2. Óvodakép.....	17
2.3. Pedagóguskép.....	19
3. Az óvodai nevelés feladatai	20
3.1 Egészséges életmód alakítása	20
3.2 Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.....	27
3.3 Környezettudatos magatartásra nevelés megalapozása.....	28
3.4 Értékorientált közösségi nevelés.....	30
3.5 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	32
3.5.1 Anyanyelvi nevelés, fejlesztés.....	32
3.5.2 Értelmi nevelés, fejlesztés.....	34
4. Az óvodai élet megszervezése.....	36
4.1. Személyi feltételek.....	39
4.2.Tárgyi feltételek	41
4.3. Az intézmény belső és külső kapcsolatai	43

4.3.1 Az óvoda és család kapcsolata.....	43
4.3.2 Kapcsolattartás más partnerekkel.....	44
4.4 Gyermekevédelem és pedagógiai tevékenység	46
4.5 Integrált- inkluzív óvodai nevelés.....	47
4.5.1 Sajátos nevelési igényű gyermek.....	48
4.5.2 Beilleszkedési és tanulási nehézségekkel küzdő gyermek.....	50
4.5.3 Kiemelten tehetséges gyermek.....	51
4.5.4 Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése.....	51
4.5.5 Speciális szolgáltatásaink.....	51
4.5.6. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása.....	51
5. Megkülönböztetett bánásmód.....	52
6. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladata	54
6.1. Játék.....	54
6.2. Munka jellegű tevékenységek	60
6.3 Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	64
6.4 A külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok	68
6.5 Mozgás.....	72
6.6 Verselés, mesélés.....	76
6.7 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	79
6.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	83
6.9 Ünnepeink, hagyományaink, rendezvényeink.....	86
7. Tervezés, szakmai dokumentumok, mérés, ellenőrzés, értékelés.....	88
7.1.Óvodánk írásos dokumentumai.....	88
8. Legitimációs záradék.....	91
9.Mellékletek	

Törvényi háttér

Külső szabályozók:

ENSZ által elfogadott egyezmény a gyermekek jogairól

1993. évi LXXIX. Többször módosított Ktv. hatályos paragrafusai

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Tv. hatályos paragrafusai.

A nemzeti köznevelésről szóló Tv végrehajtásáról szóló 229/2012.(VIII.28.) Korm.rend.

A nevelési –oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet

363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

77/2025(IV.15) Kormány rendelet

137/2018(VII.25) Kormány rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról

1997. évi XXXI. Tv a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Pilisjászfalui Somvirág Óvoda és Bölcsőde Alapító Okirata

26/1997. (IX.3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

2003. évi CXXV. törvény az egyenlőbánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2023.évi LI. törvény a pedagógusok új életpályájáról

Érvényességi rendelkezés

A Pilisjászfalui Somvirág Óvoda És Bölcsőde Pedagógiai Programja érvényes attól az időponttól, amikor Pilisjászfalu Község Önkormányzat Képviselőtestülete jóváhagyja:

Pedagógiai program módosításának indoka:

- *A Somvirág Óvoda Pedagógiai Program érvényességi ideje lejárata*
- *Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosulása*
- *Törvényi jogszabályváltozás*
- *Innováció eredményeinek beépítése*

Hatályos: 2025.09.01-től visszavonásig

Készítette: Bogárné Manhercz Katalin

Intézményi adatok

Az intézmény neve:	Pilisjászfalui Somvirág Óvoda és Bölcsőde
Intézmény OM-azonosítója:	032945
Intézmény székhelye, címe:	2080 Pilisjászfalu Kápolna utca 1.
Az intézmény Tel/ Fax. száma:	06/30-156-9348
Honlap:	www.somviragovoda.hu
E-mail:	ovodavezeto@somviragovoda.hu
Az óvoda fenntartója, címe,	Pilisjászfalu Község Önkormányzata 2080 Pilisjászfalu Bécsi út 33;
A fenntartó telefonszáma:	06/30-156-9350
Óvodai csoportok száma:	5
Férőhely száma:	134
Az intézmény típusa:	részben önálló költségvetési szerv, szakmai önállósággal, munkáltatói jogkörrel.
Az óvoda alaptevékenysége, szakfeladata:	óvodai nevelés, ellátás gyermeki jogok egyenlő hozzáférés biztosítása
Az óvoda nyitvatartási ideje:	11 óra (6⁰⁰-17⁰⁰)

1. Bevezető

Pedagógiai programunk újra gondolását az Óvodai Nevelés Alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere, a módosított nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi. CXCV. törvény, a közneveléssel összefüggő egyes kormányrendeletek, a 2023. évi LII. törvény módosítása, valamint a Pilisjászfalui Somvirág Óvoda és Bölcsőde sajátosságai és a helyi nevelési programunk érvényességi idejének lejárta tették szükségessé.

A felülvizsgáltuk és kiegészítettük a helyi nevelési programunkat, **az óvodai nevelés országos alapprogramja** alapján biztosított tények szem előtt tartásával. A programban megjelenhetnek a helyi körülmények figyelembevételével, a különböző innovatív pedagógiai törekvések, megkötések csak a gyermek érdekében tartalmaz. A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

„Az óvodai nevelés országos alapprogramja” c. alapelveket tartalmazó dokumentum egyes elemeinek a változása alapján az Óvoda nevelőtestület elkészítette/ átdolgozta saját pedagógiai programját, amely megf. az Alapprogramban foglaltaknak. A felülvizsgált nevelési programunkat a 2025/2026-os óvodai nevelési évtől alkalmazzuk.

Az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését.

Az óvoda helyi nevelési programja egy referencia dokumentum, melyhez a fenntartó igazítja elvárásait, értékeléseit, fejlesztési támogatásait.

Az óvoda működéséről szóló szabályok szerint ez a dokumentum az Óvoda Nevelőtestületének munkája. A Pilisjászfalu-i Óvoda Nevelőtestülete a **KÖRNYEZETI és EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA Nevelést** választotta helyi nevelési programjának alapjául. A helyi adottság figyelembevételével nevelőmunkánkban kiemelt szerepet szánunk a környezet megismerésére, védelmére, az egészséges életmódra nevelésre. Közös

munkával kívánjuk elérni mindezek iránti érdeklődés felkeltését a felnővekvő nemzedékben, a szülőkhöz, környezetünkben egyaránt. Pedagógiai Programunk készítését a szakmai tudás, a közös értékrend és az egységes szellemiség jellemzi. Óvodánk azt közös értékrendet képviseli, hogy az intézményünkben cseperedő gyermekek sikeresen nevelkedjenek, kompetenciáik pozitív irányba fejlődjenek. Fontos számunkra a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, a játék, mint az óvodáskorú gyermek, legfontosabb tevékenysége.

Hiszünk abba, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be, vagyis az óvodai nevelés csak akkor eredményes, ha ezt a családokkal együtt, a családi nevelésre építve végezzük.

Hiszünk abban, hogy az intézményünket választó családokkal való jó együttműködés alapja az, hogy a gyermekek szülei az óvodába lépés pillanatától megismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják, azonosuljanak vele és megvalósításban partnerként közreműködjenek.

Az óvoda nevelőtestülete és a nevelő és oktató munkát segítő alkalmazottak közössége együttesen arra törekszik, hogy színvonalas, pozitív jövőképet sugárzó intézménnyé váljunk, ahol jó gyermeknek és felnőttnek lenni egyaránt.

Bogárné Manhercz Katalin

óvodavezető

1.1 Óvodánk bemutatása

Pilisjászfalu 1500 fős, a valamikori tanyasi környezetből kinőni, fejlődni képes kistelepülés, ma már Budapest agglomerációs körzetébe tartozik.

A Pilis lábánál Budapesttől 28 km-re fekszik, dombos-, hegyes tiszta levegőjű, kellemes környezetben. Pilisjászfalu Önkormányzata: óvodát, iskolát,- 2 épületben - háziorvosi rendelőt orvossal, védőnővel működtet.

Önálló posta és gyógyszertár működik, valamint gyermekjóléti szolgálat segíti az arra rászorulókat.

Az óvoda 1972-ben épült, 3 csoportos 66 férőhellyel, melyet Pilisjászfalu Község Önkormányzata a gyermekek túljelentkezése miatt 75 férőhelyre emelt.

A Bécsi úttól 50 m-re központi helyen a Dózsa György Általános Iskola és a Polgármesteri Hivatal szomszédságában található.

2016-ban Pilisjászfalu Önkormányzata pályázati forrásból 186.96 millió forint támogatással fejlesztette óvodánkat. 2016 szeptemberétől új intézményünk 120 fővel, 4 óvodai csoporttal és egy bölcsődei gondozási egységgel üzemelt. A 2018-as nevelési évtől szintén változások következtek be az intézmény életében. Az új tanévben a 4 óvodai csoport mellé egy új csoport beindítása vált szükségessé, a magas gyereklétszámnak köszönhetően. Tehát az eddig 4 óvodai csoport mellé egy új 5. csoport beindítása történt meg. A csoportokat „tisztá”, közel azonos életkorú gyermek közössége alkotja, ahol a nevelőmunkát szakmailag jól képzett kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógusok, nevelést, oktatást segítő dajkák és pedagógiai asszisztensek végzik. A gyermekközpontú szemléletünk támogatja a család-óvoda közti jó együttműködő kapcsolat kialakulását, valamint elősegíti, hogy a gyermekek biztonságban, családias, harmonikus légkörben

érezzék magukat minden nap. A törvény erejénél fogva az egységes óvoda bölcsőde közös intézményi szervezeti egységként nem működhet tovább (2018.09.01-től), ezért a bölcsődei csoportunk szervezetileg önálló bölcsődeként működik majd szeptembertől. Az intézmény modern, a mai igényeket, elvárásokat figyelembe vevő korszerű módon épült, figyelembe véve az alternatív fűtési megoldásokat is (napkollektor).

Főzőkonyhánk még kiépítés alatt áll, mely korszerű, legújabb technológiával, gépekkel felszerelt helyiség.

Udvarunk minden korosztály számára elérhető játékokkal felszerelt, melyek az Unió szabványának megfelelőek, külön elhatárolt bölcsődei udvarrészrel kiegészülve. Pedagógiai Programunk hangsúlyt helyez a folyamatos napirendre, a játékba integrált, tevékenységben megvalósuló tanulásra. Megújult óvodánkban tovább folytatjuk a **KÖRNYEZETI** és **EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA Nevelést**, melyben nagy szerepet játszanak a „Madarász Ovi” programok, a „Mesezene” logopédiai módszerek és a „Mozgáskotta” mozgásfejlesztő tevékenységek, a differenciált képességfejlesztés, a környezettudatos magatartás és egészséges életmód szokásainak megalapozása. Figyelmet fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésére, képességfejlesztésre, tehetséggondozásra. A gyermek optimális fejlődésének érdekében felvesszük a kapcsolatot a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival. A délutáni időszakban szülői igényekre szerveződő foglalkozásokkal színesítjük a gyermekek programlehetőségét. Célunk, a ránk bízott gyermekek érzelmi nevelése, egyéni életkorához igazodó kompetenciák megszerzéséhez szükséges ismeretek, élményszerű tapasztalatszerzés közvetítése, valamint az eltérő ütemű gyermekek fejlesztése. Az intézményünk célunk volt a „Zöld ovi” cím elnyerése, amelyet 2019 szeptemberében és 2022-ben is megkaptunk.

1.2 Az óvoda Pedagógiai Programjának alapjai és a pedagógiai munkánk

Az óvoda pedagógiai programjának alapjai az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja irányvonalát követi. Programunk meghatározásakor figyelembe vettük, az óvoda, a község szokásait, hagyományait, óvodatörténeti előzményeit és a társadalom „elvárásait”, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is.

Az óvoda a tevékenységeket **a környezet megismerésére, védelmére épülő egészséges életmódra nevelő módosított pedagógiai program** alapján tervezi, melyet kiegészít kompetencia alapú módszerekkel. A kompetencia alapú nevelés egyik módszertani jellemzője a tapasztalatba ágyazott képességfejlesztés, feldolgozási módszerek sokféleségével, azaz a fő célunk, hogy a gyerekek pontosan tudják kifejezni magukat, erősödjön empátikus képességük, finomodjon esztétikai érzékenységük, értsék, szeressék, óvják, tiszteljék a világot, amiben élnek. Értékrendek sorában az első helyen a hagyományos értékek közül a gyermekközpontúság, a nevelésközpontúság, a családokkal való szoros együttműködés, a szabad játék kiemelt szerepe, a differenciált fejlesztés, a tevékenységben megvalósuló tanulás, esztétikus, harmonikus környezet, a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése szerepel. Önmagukat a nevelés segítéséhez mintaként állítjuk. A kompetencia alapú módszerek segítségével a gyermekek szociális beilleszkedését és az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését segítjük azáltal, hogy attitűd elemeket egységesen értelmezzük, és a családokkal való együttműködésünket erősítjük. Ezáltal partnereink részesévé válnak óvodai nevelésünk célkitűzéseinek megvalósításában.

Az óvodában tevékenykedő nevelőtestületet a folyamatosan szakmailag megújulni képes óvodapedagógusok határozzák meg, akik - tudatosan és intenzíven - egy humánus, előremutató pedagógia program szerint végzik munkájukat. A nevelőtestület innovatív nyitottságát, az új iránti fogékonyságát mutatja, hogy megismerkedtünk, elsajátítottunk és alkalmazunk egy mozgásfejlesztésre épülő programot. A **mozgáskotta módszer** bevezetésével új alapokra helyeztük a mozgásos foglalkozásainkat. A módszer eszközeivel lehetőség nyílik az egyéni mozgásfejlesztések mind hatékonyabb kivitelezésére. A mozgás, elősegíti az értelmi képességek fejlődését, serkenti az agyi érési folyamatokat, ennek érdekében a testmozgás valamennyi hatásos formáját lehetővé tesszük gyermekeink számára. A mozgásos játékok, kirándulások, túrák szervezésével a kitartás, önkontroll, alkalmazkodóképesség, azaz a jó szociális magatartás alapjait is építjük.

A 2019/2020 - as nevelési évtől az innovatív pedagógus közösségünk egy számunkra új program, az „Így tedd rá” néptánc és népi játékok bevetetését kezdeményezte. A népi játékok „vissza tanításával” és terjesztésével szeretné segíteni a gyermekek fejlődését és harmonikus életének kialakítását. A zene és a tánc a közösségépítés egyik alappillérét is képezik intézményünkben. A tánctanulás az egyik legjobb készségfejlesztő mozgásforma.

Az „Így tedd rá” program célja, hogy játékos formában, a hagyományos népi játékok segítségével kerüljön fejlesztésre a gyermekek mozgáskészsége, miközben észrevétlenül sajátítják el a magyar néptánc alapjait, és értik meg egy-egy motívum struktúráját. Közben nagyban fejlődik a mozgáskoordináció, a játékkészség, a ritmika, a zenei hallás, de hatással van a szociális készségekre is.”

A pedagógusok elköteleződése ezen programok iránt, minden ünnepen, minden tevékenységben visszatükröződik. A mindennapi alkalmazásukkal a gyermekek

szociális, verbális, képességeihez, a mozgásfejlődésük alakításához biztos alapot vagyunk képesek nyújtani.

A tehetséggondozás valamint egy - egy részképességbeli lemaradásnak a korrigálásának egyik lehetséges eszközei mind a „Mozgáskotta módszere”, mind az „Így tedd rá módszere”!

1.3 A Programok egymásra épülése

**Az Óvodai Nevelés Országos
Alapprogramja**

Az Óvoda helyi nevelési programja

Az óvoda éves munka terve

**Gyermekcsoportok nevelési,
tevékenységi program terve**

**A gyermekek egyéni fejlettségét mérő
és fejlesztési feladatait (prevenció,
korrekció) tartalmazó dokumentum**

1.4 Programunk rendszerábrája

Óvoda nevelésünk célja

**Óvodai irányelveink, óvodakép,
gyermekkép,**

A nevelés általános feladatai

- Egészséges életmód alakítása
- Környezettudatos magatartás megalapozása
- Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Integrált nevelés, megkülönböztetett bánásmód
- Gyermekvédelmi feladatok
- Differenciálás

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai:

- Játék
- Tevékenységekben megvalósuló tanulás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Verselés, mesélés
- Ének – zene, énekes játékok, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás kézi munka
- Mozgás
- Munka jellegű tevékenységek

Tervezés, mérés, értékelés, ellenőrzés

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

2. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép

A helyi program bevezetése új szervezeti kultúra megjelenését tette szükségessé. Azáltal, hogy nevelőtestületünk elkötelezte magát egy meghatározott közös cél elérésére, felvállalta, hogy a kiválasztott értékek eléréséért szorosan együttműködve, dolgozik. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

2.1 Gyermekkép

Olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akik boldog, vidám tekintetűek, felszabadultak, jó humorral bírnak, teljes biztonságban érzik magukat az óvodában és az őket körülvevő világban. Az Alapprogram szerint abból indulunk ki, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatására a gyermekeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Személyiségének szabad kibontakozásában az őt körülvevő személyi és tárgyi környezetnek szerepe meghatározó. Fontos, hogy érezzék jól magukat a gyermekközösségben, kiegyensúlyozottak legyenek, ismerjék az együttélés szabály és szokásrendszerét, udvariasak legyenek a társaikkal és a felnőttekkel egyaránt. Nyitottak, érdeklődőek a tervezett és spontán felkínált ismeretekre. Aktívan vegyenek részt a különböző tevékenységekben, képesek legyenek társas kapcsolatokra, melyek elsősorban a közös játékban, a szabad játékban alakulnak ki. Gyermekkorukat önfeledt játékkal töltsék. Az óvodai

nevelés gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának. Fontos számunkra, hogy a gyermek egyéni adottságaiból induljunk ki és neveljük a környezetét szerető, ismerő és azért tevékenyen tenni akaró, cselekvő emberré. Legyen a világra nyitott, felfedező, tapasztalatait, ismereteit, élményeit aktívan dolgozza fel. Tudja önmagát értékelni, találja fel magát környezetében, konfliktushelyzeteit tudja mérlegelni, kezelni, megoldani. Legyen nyílt, őszinte, szerepet vállaló, segítőkész, magát és másokat képes legyen elfogadni. Sajátítsa el azokat az illemszabályokat, az emberek közti viszonyban elengedhetetlen ismereteket, amelyeket kisgyermekkorban kell megtanulni ahhoz, hogy később természetes módon élni tudjon velük. Felkészülten, megfelelő kompetenciák birtokában induljon az iskolába.

2.2 Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda szakmailag önálló nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a nevelés a személyiségük teljes kibontakoztatására, a hátrányok csökkentésére kell koncentrálnia, az életkori és az egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

Olyan óvodát szeretnénk:

- ahol a gyermek biztonságban érzi magát, biztosítjuk számára óvását, védelmét, szociális ellátását, személyiségének fejlesztését;
- ahol a gyermek könnyen beilleszkedik,
- ahol a család és a pedagógus kapcsolatát a kölcsönös bizalom és a megbecsülés jellemzi;

- ahol a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- ahol harmonikus, gyermek közeli környezetben, családi légkörben, derűs boldog nyugodt óvodás éveket igyekszünk teremteni;
- ahol a körülmények lehetővé teszik a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását a pedagógia eszközeivel;
- ahol a gyermekek mindennapjait átszövi a játéktevékenység, a szabad játék, és így ismereteket, tájékozottságot szerez életkorának megfelelő szinten;
- ahol a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakat közvetítünk;
- ahol a gyermeket nem csupán a naptári életkora, hanem az aktuális fejlettségi szintje szerint fogadjuk el;
- ahol az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk;
- ahol az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának alakulását;
- ahol segítjük (közvetetten) az iskolai közösségbe történő beilleszkedéséhez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését;
- ahol a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani tudjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését;
- ahol a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani tudjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Célunk olyan, a családi nevelést kiegészítő, szülőkkel együttműködő, együtt gondolkodó, értékeket közvetítő, szeretetteljes, biztonságérzetet adó,

érzelemben gazdag, toleráns óvodai élet megteremtése, melyben kiemelt hangsúlyt fektetünk a gyermekközpontúságra.

2.3 Pedagóguskép

A nevelőmunka kulcsszereplője a pedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Számunkra alapvető, hogy nyílt, demokratikus légkört teremtsen és világos, a gyermekek életkori szintjének megfelelő követelményeket állítson, azok végrehajtását következetesen ellenőrizze. Mindez azért is lényeges, mert csak ebben az esetben alakulhat ki olyan közösség, amelyre a baráti kapcsolatok megléte, a közösen kialakított és betartott csoportnormák jellemzőek. Ilyen közösségekben az egyén személyiségfejlődése is optimális mértékben biztosított. Az óvodapedagógus nevelési stílusa, személyisége, mint modell és mint érzelmi háttér befolyásolhatja a gyermek életét, fejlődésének irányát.

Fontos, hogy:

- hiteles azonosulási mintát nyújtson a gyermeknek;
- követésre méltó legyen a kommunikációja, bánásmódja, viselkedése;
- megjelenésében legyen igényes, nyugalmat, elfogadást, megértést, szeretet, vidámságot árásszon
- legyen a gyermekek adottságaiból eredő különbözőséget tiszteletben tartó, az átlagtól eltérő képességek és személyiségvonások problémáit felismerő, szükség szerint segítséget nyújtó;
- legyen tekintélye, melynek alapja a szilárd jellem és magas szintű pedagógiai, pszichológiai, módszertani műveltség;

- szilárd meggyőződés jellemezze;
- ismerje a gyerekek gondolat- és érzelemvilágát;
- tisztelje és szeresse a reá bízott gyermekeket, érezzen irántuk felelősséget;
- legyen spontán, kiegyensúlyozott, pozitív tulajdonságokat meglátó, empatikus, irányító, szervező képességgel bíró
- legyen humoros, kreatív, alkalmazkodóképessége segítse a nevelési feladatok helyes megoldásában

3. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

3.1 Az egészséges életmód alakítása

3.2 Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés

3.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;

- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartamú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartamú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása;

A speciális kompetenciák fejlesztésekor célunk:

- játékos tevékenységeken keresztül szaktudományos ismeretek közvetítésével megalapozni a környezet- és egészségtudatos szemléletmódot;
- Az általános kompetenciák fejlesztése mellett a kiemelten tehetséges gyermek felismerése, fejlődésük elősegítése és támogatása.

- A hátrányokkal küzdő gyermekek és családjaik segítése, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a sajátos bánásmódot igénylő gyermekekre.

Gondozás, testápolás, egészségmegőrzés, egészséges életmód

A gondozás célja:

- Az egészséges életvitelhez szükséges készségek megalapozása
- Egészségfejlesztést megalapozó szokások formálása

A gondozás, egészségfejlesztés szorosan kapcsolódik a különböző tevékenységekhez, a játékhoz, a munka jellegű feladatokhoz és a tanuláshoz. A gyermekek jó közérzetét a testi szükségletek kielégítése alapozza meg. A növekedés, az érés, a fejlődés üteme nem minden gyermeknél azonos, ezért lényeges, hogy a fokozatosság elvét szem előtt tartva törekedjünk arra, hogy minden kisgyermek egyre önállóbban elégítse ki szükségleteit. Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges fejlődés alapfeltétele. A folyamatos megfigyelések, az egyéni sajátosságok ismeretében a családokkal együttműködve tudjuk csak a helyes életritmusukat kialakítani. Házirendünket, napirendünket úgy alakítottuk ki, hogy a gyerekek biztonságát szolgálja és a gondozásra szánt időnél a folyamatosság, a rugalmasság elve érvényesüljön. A gyermekek kiegyensúlyozott élettempója érdekében megfelelő időt biztosítunk az egyéni, eltérő időtartamú szükségletek kielégítéséhez.

A hátrányos helyzetű gyermekek esetében különös gondot kell arra fordítanunk, hogy a gondozással kapcsolatos feladatokat elsajátíthassák.

- szokásrendszerét, módját nagyrészt a gondozással és neveléssel összefüggő komplex folyamatként értékelhetjük.
- Az egészségmegőrzés egyaránt jelenti a test és lélek egészségét, épségét.

Mindez nem különálló pedagógiai feladat, hanem a mindennapos gondozó-, nevelőmunka elválaszthatatlan része és folyamatos tennivalója.

Nevelőmunkánkban feladatunk:

- Egészséges környezet biztosítása;
- Betegségek megelőzése, korrekciója;
- Helyes életritmus biztosítása;
- Egészségügyi szokások, készségek, képességek elsajátítása.

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják az egészséges életmód kialakulását, ezért gondoskodnunk kell megfelelő tárgyi környezetről.

- Az óvoda helyiségeinek higiéniájára fokozottan figyelünk, valamint a fűtés-világítás-, szellőztetésre is egyaránt.
- Az udvari és a szobai játékokat rendszeresen fertőtlenítjük, ügyelünk, hogy esztétikusak, balesetmentesek legyenek.
- A személyi higiénés szokásokat, (WC használat, mosdás, fogápolás, étkeztetés) a gyermekek korának megfelelően alakítjuk.

Betegségek megelőzése, (prevenció), korrekció:

- Óvodába csak egészséges, láztalan gyermek járhat, a megbetegedett gyermekről a szülőt értesítjük, szükség esetén orvoshoz visszük.
- A fertőző betegségek megelőzése érdekében biztosítjuk a megfelelő feltételeket (külön jellel ellátott törölköző, ágynemű, fogmosó készlet, megfelelő fertőtlenítések).
- A veleszületett rendellenességek korai kiszűrése lehetővé teszi a mielőbbi korrekciót (nagyothallás, fénytörési hiba, stb.).
- Az esetleges hiányosságokat, egészségügyi problémákat az évenkénti orvosi vizsgálat segít felderíteni.

- A tartási rendellenességek megelőzése érdekében figyelünk a helyes testtartásra, ez rendszeres fejlesztő mozgással javítható (pl. a lúdtalp speciális lábboltozatot erősítő gyakorlatok).

Egészségügyi szokások kialakítása a gyermekekben:

A kulturált étkezési szokások elsajátíttatása:

- Igyekszünk megismerni az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét.
- Az étkezések alkalmával igyekszünk önállóságra és az önkiszolgáló tevékenységre szoktatni gyermekeket.
- Az „otthonról hozott” kulturált étkezési szokások erősítése mellett segítünk az evőeszközök helyes használatának elsajátításában.
- Nagycsoportra önálló és megfelelő evőeszköz használat kialakításában, a szülőkkel közösen együttműködve.
- A gyermekek az óvodában napi háromszori étkezéssel, kellő összetételben és elosztásban a napi tápanyagszükséglet 65-70%-át kapják meg. Az étrendről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, hogy az otthoni étkezéseket ehhez tudják igazítani.
- Az étkezések – reggeli – ebéd – uzsonna- kötött időtartamú, de figyelembe vesszük a gyermekek egyéni tempóját, egyéni szükségleteit.
- az egészséges táplálkozás kritériumait szem előtt tartva, gyümölcsnapokat, zöldségnapokat tartunk.
- A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a mindenkori étkeztetési céggel történő folyamatos egyeztetésekkel, szükség szerinti orvosi igazolás alapján megszervezzük, fokozott figyelemmel kísérjük (tejérzékeny, lisztérzékeny).

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük ruházatának gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és a tisztaság iránti igényüket fejleszti. A gondozási feladatok köre főképpen tartalmában bővül, hiszen a követelményszint mind magasabb, így pl. figyeljenek mennyire nyitják meg a csapot, zárják el idejében, WC papír használatra, kézmosásra stb.

A gyermekek fokozatosan egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően jutnak el a személyes gondozottság igényléséig. A gondozási műveletek közben a pedagógus és a gyermek beszélgetései során, törekedjen arra, hogy a gyermek szóban kifejezze szükségleteit, kívánságait. A család és az óvodai gondozási szokások összehangolására törekszünk.

Az öltözködés védekezés az időjárás hatásai ellen, de fejleszti a gyermek ízlését, önállóságát is.

- A szülők számára is javasoljuk a réteges öltözködés szükségességét.
- A Szülők legyenek partnerek az önálló öltözködés kialakításában, ezzel is a közös munkát erősítve az óvoda és a család között.
- Felhívjuk a figyelmet az öltözködés helyes sorrendjére, a lábbelik megfelelő lábra való felvételére.
- A lúdtalp megelőzése érdekében nem javasoljuk a sarok nélküli cipőben járást, papucs, klumpa, mamusz használatát.
- Váltóruhaként helytelen a csoportszobában a műszálas (orkán) szabadidőruha, mert befülled a test, helyette a pamut javasolt.
- Váltóruha, cserecipő, tartalék fehérnemű, tornaruha a gyermekek számára a szülőknek szükséges biztosítani.

Az óvodai mindennapok nélkülözhetetlen eleme az óvodáskorú gyermek fejlődéséhez szabad játék mellett a mozgás is. A gyermekek mozgásigényét a változatos udvari játékok, mozgásos játékok, körjátékok, mozgásos

tevékenységek szervezésével igyekszünk biztosítani. A heti rendszerességgel ismétlődő „barangoló” napok, a hosszabb- rövidebb séták, kirándulások is hozzájárulnak a mozgásigény kielégítéséhez, mozgáskoordináció fejlődéséhez. Az edzettség, az egészséges életmód része. Számunkra igen fontos, hogy az időjárás függvényében mindennap legyen lehetőség a szabad- friss levegőn való szabad mozgásnak, futkározásnak, tartózkodásnak. A szabad levegőn való tartózkodás növeli az ellenálló képességet.

Az óvodáskorú gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges a nyugodt, csendes környezetben való pihenés. A nyugodt pihenés, alvás egyik feltétele a zavaró belső és külső ingerek megszüntetése. A gyermekek otthonról hozott jellel ellátott saját párnával és takaróval alszanak, pihennek.

- A délutáni alvás előtt mesével, énekkel altatunk;
- A gyermekek alvási szokásait tiszteletben tartjuk (apróbb tárgyak, kendők, játékok stb.)
- A helyiség folyamatos szellőztetését biztosítjuk;

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan a szokásnak megfelelően tudjanak tisztálkodni; (mosakodni, fésülni, fogat mosni)
- Önállóan használják az evőeszközöket;
- Önállóan tudjanak szedni az ételből, a kancsókból tölteni igényeik figyelembe vétele mellett.
- Az étkezési szokásokat tartsák be;
- Köhögéskor, tüsszegéskor a kezüket, zsebkendőjüket automatikusan, önállóan használják;
- Önállóan öltözzenek, vetkőzzenek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket tudják befűzni, bekötni.

- legyen igényük a tiszta, esztétikus környezetre;

3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában is érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott szereteteli légkör vegye körül a beszoktatástól az óvodáskor végéig. Mindezért szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépésekor kedvező érzelmi hatások érijék;

A beszoktatás idején is természetesnek tartjuk az egyéni eltéréseket mely megjelenik a gyermekekkel való bánásmódban. Az érzékeny, félénk gyermekek esetében az óvónő sok türelemmel, gyengédséggel, nyugalmat sugárzó magatartással, ölbeli játékokkal, halk zenével, mesével igyekszik a gyermek lelki egyensúlyát, kedélyállapotát megnyugtatni. A beszoktatás napjaiban a csoportok mindkét óvónője együtt foglalkozik a gyerekekkel.

- Fontos, hogy az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemeze.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését és én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező, én érvényesítő törekvéseinek az óvodai közösségen belül, a csoport normái alapján.
- Nevelnünk kell a gyermekeket a másság, különbözőség elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Ugyanakkor nagyon fontos feladatunk, hogy különbözőségek ellenére, mindig tiszteletet mutassanak társaik irányába.

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottja személyes példamutatással, kulturált, választékos kommunikációval, bánásmódjával, viselkedésükkel tud mintaként szolgálni.
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.

Ezért az óvodai életet úgy kívánjuk megszervezni, hogy segítse a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség kialakulását. Ezenkívül a gyermek akaratának, önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának stb. fejlődését, a szokás-és normarendszerének megalapozását.

- A gyermek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó szépre, jóra, tisztelje és becsülje meg azt, valamint
- hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.

3.3 Környezettudatos magatartásra nevelés megalapozása

Munkánk során az a célunk, hogy 3 éves kortól kezdődően környezet védő-, szerető, a környezettel pozitív kapcsolat kialakítására törekvő gyermekeket neveljünk. A gyerekeken keresztül a családot is bevonjuk.

Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék, szeressék az élő környezetet. A környezetvédelem kiterjed az emberre, mint a társadalmi környezet egyedi és megismételhetetlen egységére.

Kiemelt jelentőséggel van jelen az óvodánkban a környezettudatos magatartásra nevelés, ami olyan szemléletet közvetít, amely elősegíti, hogy - a gyermekek szeretik és tisztelik az életet, a kulturális és a természeti értékeket, valamint őrzik a hagyományokat. Pozitívan viszonyuljanak a bennünket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez, valamint, hogy a családok életvitele is környezettudatossá váljon a gyermekek szokásai, viselkedése, ismeretei hozadékaként. Az idősek tisztelete, a kisebbek, gyengébbek óvása, védelme, a felnőttek munkájának megbecsülése, a környezetvédő magatartás kialakulása mind - mind a nálunk nevelkedő gyermekek nevelésének egyik fontos területe.

Az emberi együttélésnek és érintkezésnek megvannak a maga szokásai és hagyományai. Az emberi érintkezés és együttélés szabályaival - nagyobb létszámú közösségben - a legtöbb gyermek az óvodában találkozik először. A család megszokott légköre, szabályai, szokásai mellett egy merőben új struktúrájú közegbe kerül, ahol mások a feltételek, az elvárások és a szerepek. Nyugodt, következetes, elfogadó attitűddel rendelkező óvodapedagógus csoportja is kiegyensúlyozott, érzélem gazdag lesz. Célunk olyan érzelmi támaszt nyújtó, barátságos, derűs, vidám élményekben gazdag kiegyensúlyozott óvodai körülmények biztosítása, ahol a gyermekek testi és lelki harmóniájának megteremtése és a közösségi magatartásuk megalapozása, valamint a pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakoztatása lehetséges.

Fontos feladatunk:

- A gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése;
- A szociális érzékenység fejlesztése;
- Az erkölcsi és akarati tulajdonságok alakítása;

- Barátságos légkör, otthonos, szeretetteljes életkörülmények biztosítása;
- A hosszantartó játékfolyamat zavartalanságának biztosítása a gyermek elemi pszichikus szüksége kielégülése érdekében;
- A csoportszobák berendezése, biztosítja az együtt, és külön-külön történő tevékenységek lehetőségeit, a differenciálást;
- Az emberi különbségek elfogadására és tiszteletben tartására nevelés

3.4 Értéorientált közösségi nevelés

A **hatékony nevelés** általános pedagógiai követelmény, melynek megvalósulását egy **egységes értékrendszer** kialakításával lehet csak megvalósítani. A családban kialakított erkölcsi és érzelmi értékrendre építve lehet az értéorientált közösségi nevelést folytatni, tovább fejleszteni.

Az óvodai nevelés során különböző értékeket közvetítünk a gyermekek, a szülők és a szűkebb tágabb környezetünk felé. Az **egyéni értékek, azaz normák, szabályok, szerepek**, amelyek befolyásolják tetteinket. Ezek révén alakul ki a gyermekek értékrendszere, személyisége, amelyek lehetővé teszik számára az egyéni és társadalmi feladatok megoldását. Az, hogy egy gyermekben milyen értékek alakulnak ki, azt nagymértékben befolyásolhatja a pedagógus személye, viselkedése, magatartása. Az általa közvetített **értéorientáció**, ami egy **sajátos attitűd, beállítódás** hozzájárulnak a gyermek személyiségfejlődéshez valamint a közösségek fejlődéséhez is egyaránt.

Az érték, tehát egy vélemény arról, hogy mi a jó, a rossz, mi a helyes és a helytelen. Az a jó, ha az értékek egységes rendszert alkotnak a személyiségben. Az óvodapedagógus modell szerepe ezért nagyon fontos, hiszen a gyermekek tanulásának egyik jellemző módja az utánzás, amely minden külső kényszer

nélkül megy végbe. Szerepüket akkor tudják betölteni, ha belsővé válnak, (interorientálódnak).

Alapvető érték követelmények nélkül nem képzelhető el az emberi, társadalmi együttélés. A gyerekek az óvodában egy kis közösség tagjai, ami saját norma és szabályrendszer alapján működik. A közösséghez tartozás egy életvitelt alakít ki az emberekben, amely közösségfejlesztő és az egyéni fejlődést is elősegíti. A gyermekek közötti kapcsolatokat életkoruk, korábbi környezetük, egyéni sajátosságaik nagymértékben befolyásolják. A gyermekek számára fontos a partner, a másik gyermek jelenléte. A gyermekek között barátságok alakulnak, felbomlanak, s nem lehet mindenki vezető alkat. Ezek a társkapcsolatok, barátságok egyéni színezetűek. A barátságok előidézésében, támogatásában, ápolásában fontos szerepet játszik a pedagógus. Fontosak a közös élmények és közös tevékenységek a szocializáció szempontjából, és az erkölcsi és akaratilag tulajdonságaik fejlesztése szempontjából egyaránt.

Ha az óvodapedagógus bizonyos eltéréseket tapasztal a gyermek érzelmi életében, akkor a szülőkkel konzultálva speciális szakember segítségét kérve vizsgálatot javasol.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Udvarias, fegyelmezett, szabálykövető magatartást tudjanak produkálni;
- Kérés nélkül is segítsenek a kisebbeknek;
- Képesek legyenek nyugodtan ülni, egymást meghallgatni, a rájuk bízott feladatokat, a megkezdett tevékenységeket türelmesen elvégezni, befejezni.

- Kéréseiket, kívánságaikat tudják módosítani, elhalasztani.
- Konfliktusokat tudják kezelni, egyezkedni;
- Értékeléseik korukhoz képest reális legyen, ismerjék el hibáikat;
- A közösségi szokásokat, normákat tartsák be;
- Szeressék óvodájukat, társaikat, akikhez már kötődnek fogadják el egymás hibáit, valamint szeretettel fogadják egymást illetve a csoportba érkező új társaikat, a vendégeket egyaránt.

3.5 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.5.1 Anyanyelvi nevelés, fejlesztés

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel - a javítgatás elkerülésével az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Óvodánkban úgy szervezzük a nevelési folyamatokat, hogy a gyermek a világgal, mint komplex egésszel találkozzon. Az anyanyelvi nevelés szerves része a nevelési folyamatnak, nem szigetelhető el a nevelés egyetlen területétől sem. Az anyanyelvi nevelésünk célja az, hogy az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére neveljük a gyermekeinket. A beszédkészség formázása, gondozása, a szókincsük bővítése, a kifejezőkészségük fejlesztése mind a nyelvi fejlődésük eredményes befolyásolását jelenti. Szeretnénk, ha a gyermekeink élményeiket,

elképzeléseiket bátran megfogalmaznák és kifejeznék. Feladatunk sokrétű, hiszen a személyes példamutatás, az őszinte érdeklődés, odafigyelés a gyermek mondanivalója iránt, a jól artikuláló, választékosan beszélő környezet megteremtéséig mind a gyermek nyelvi kifejezőképességének a fejlesztését szolgálja. A beszédfejlődés legoptimálisabb színtere a játék. A játék során olyan oldott légkör alakul ki a kisgyermekek között, ami feloldja a különböző gátlásokat, blokkokat, ezáltal kommunikatív kapcsolatba kerülnek egymással és a felnőttekkel is egyaránt. A játék számtalan lehetőséget kínál a kommunikációra a párbeszéd kialakulására. A pedagógus szerepvállalásai modellértékűek, a hangsúly, a hanglejtés, a hangerő, a mimika tekintetében. A nyelvi készségek leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játék. Általuk elsajátítják a helyes beszédet, a magán és mássalhangzók helyes ejtését a megfelelő artikulációt. A helyes és szép beszéd előkészíti a gyermeket az irodalmi élmények befogadására, fejleszti esztétikai érzékét, mélyíti érzelmeit. Az óvónő figyel a gyermek minden mondanivalójára, beszédére. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel az óvodai csoporton belül is differenciáltan foglalkozunk. Beszédzavarok esetén keresi annak okait, törekszik megszüntetésükre, szükség esetén logopédiai fejlesztést kér.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermek beszéde folyamatos, összefüggő elbeszélésű legyen;
- A szavak tartalmát ismerjék, szabadon fejezzék ki magukat;
- Érzelmeiket, gondolataikat mások számára is érthető módon ki tudják fejezni;
- Beszédüket megfelelő hangerővel, hanglejtéssel tudják közvetíteni;
- Beszédüket, beszédkedvüket tudják fékezni;

3.5.2 Értelmi nevelés, fejlesztés

- A gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosság -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetéről.

Az értelmi képességek kibontakoztatása, az önálló, az alkotó, az aktív gondolkodás alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésünkben. A spontán és tervezetten szervezett tapasztalataik, ismereteik rendszerezése, bővítése érdekében különböző tevékenységeket ajánlunk fel számukra. Célunk, hogy olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítson el, képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudja oldani, tudjon eligazodni a világban. Változatos, sokszínű programjaink számtalan lehetőséget biztosítanak a gyermekek nyiladozó értelmének fejlesztésében.

Feladatunk:

- A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlesztésének biztosítása.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, megfigyelőképesség, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.
- Kiinduló pontunk az óvodába érkező gyermek értelmi szintje, észlelésének, megfigyelőképességének fejlesztése.
- 3-4 éves korban, első sorban a megismerő tevékenységet erősítjük, az ehhez szükséges képességeket fejlesztjük (érzékelés, észlelés, figyelem,

emlékezet, képzelet) manipulációs játékok, gyakorló játék, helyszíni megfigyelések alkalmával sokrétű tapasztalatszerzés biztosításával.

- Valamennyi érzelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Iskoláskorig a hangsúly a gondolkodás, ok-okozati összefüggések, a képzelet valóságnak megfelelő ellenőrzése irányába tolódik el az értelmi fejlesztés.
- A gyermekekben kialakítjuk azt a képességet, hogy a környező világ kérdéseiben, dolgaiban összefüggéseket keressenek, rendszert átvegyenek, illetve majd alkossanak.

A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az érdeklődés fenntartása. Ahhoz, hogy a probléma megoldására való kedv és képesség kialakuljon, az kell, hogy önállóságukat tiszteletben tartsuk és minél több lehetőséget biztosítsunk ismeret- és tapasztalatszerzésre. A gyermekek kíváncsiságára, érzelmeire, érdeklődésére, felismerési, megismerési vágyára épülő tapasztalatszerzéssel tesszük lehetővé, hogy minél több ismeretet szerezzenek az őket körülvevő szűkebb-tágabb környezetükről. A környezet megismerése segíti őket abban, hogy jól tájékozódjanak, biztonsággal mozogjanak a körülöttük lévő világban. A megszerzett ismeretek, tapasztalatok különféle problémahelyzetek elé állítja a gyermeket, amelyek megoldása különféle gondolkodási műveletek elindítását, a logikus gondolkodás, a problémamegoldó készség fejlődését szolgálja. Az önmegvalósításhoz szükséges eszközöket nekünk pedagógusoknak illetve a felnőtteknek kell számukra biztosítanunk. A tehetséges gyermekek egyéni fejlesztését a terhelés fokozatos emelésével továbbá olyan lehetőségek megteremtésével végezzük, amelyben a gyermek tehetsége kibontakozhat és

fejlődhet. Már az óvodában lépéskor figyeljük, mérjük a gyermekeket. A megszerzett ismeretek függvényében meghatározzuk azokat a képességfejlesztő módszereket, amelyekkel segíteni tudjuk a gyermek differenciált személyiségfejlesztését.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Kialakult feladattudattal rendelkezik;
- A feladatok végrehajtásában kitartó;
- Összpontosításra, szándékos figyelemre életkorának megfelelő ideig képes;
- Egyszerű gondolkodási műveleteket el tud végezni;
- Emlékezete, felidézése életkorának megfelelő;
- Az érzékelése, észlelése egyre pontosabbá válik.
- Kreatív és problémamegoldó gondolkodás jellemzi;
- Megjelenik a reprodukív emlékezet;

4. Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda működését az óvodai munkarend, a házirend és az SZMSZ szabályozza. A munkarendjét a vezető készíti a törvényi előírások alapján a szülők igényeinek és a fenntartó rendelkezéseinek figyelembevételével. Programunkkal helyi szükségleteket az óvodánkba járó gyermekeket kívánjuk szolgálni. A program összeállításakor igyekeztünk figyelembe venni a szülők és a fenntartó igényeit. Biztonságos, kedvező, csoportos együttlétre, megfelelő testi, mentális gondozásra, az óvodai élet nyitott, bizalmas, szeretetteljes légkörének megvalósítására törekszünk.

- A tevékenységformák között szoros összefüggés van, egyiket sem kezeljük elszigetelten, viszont meghatározó szerepet szánunk a környezetismeretnek, egészségvédelemnek.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéniségét érdeklődését, adottságait, önállóságukat, autonómiáját. Segítjük önkifejezésüket, személyiségük természetes fejlődését. Fontos, hogy gyermekeinket hallgassuk meg, ne sűrgessük, hagyjuk figyelni, megnyilatkozni.

Az óvodai nevelés egész folyamatában komplexitásra törekszünk, az ismereteket összefüggéseiben, kölcsönhatásában sajátíthatják el a gyerekek, úgy ahogy ez a valóságban is előfordul.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A napirendben a rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben. Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Előnye, hogy biztosítja a lehető leghosszabb egységes időkeretet a játékra. Közben folyamatosan zajlanak más tevékenységek, mint étkezés, rajzolgatás, barkácsolás, mikro csoportos formában vezetett foglalkozások. A napi-és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepet szánunk. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését.

- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok

szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

- Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

- Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja, ezt az óvoda munkarendje teszi lehetővé azáltal, hogy dolgozóinak lépcsőzetes a munkakezdése és befejezése.

- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

- A tanköteles korú az az óvodában nevelkedő gyermek, aki adott nevelési év augusztus 31.-ig betölti a 6. életévét.

- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Napirendi javaslat

Időpont	Tevékenység
6.00-7.00	A korán érkező gyermekek fogadása a nyitós csoportban, játék, kötetlen tevékenység
7.00-7.30	Saját csoportban, játék, kötetlen tevékenység,
7.30-9.00	játék, kötetlen tevékenység, testápolás, folyamatos reggeli
9.00-11.30	Beszélgetések, kezdeményezések, kötött kötetlen tevékenységek a csoportokban, a tornateremben és az udvaron, séták, barangolások,
11.30-13.00	Testápolás, ebédeltetés, az ebéd után hazamenő gyermekek hazabocsátás, készülődés a pihenésre
13.00-14.30	délutáni pihenés,
14.30-15.30	testápolás, uzsonna
15.30-17.00	közös játék, szabadon választott tevékenység

4.1 Személyi feltételek

A Pilisjászfalui Somvirág Óvoda és Bölcsőde **öt óvodai csoporttal** és **egy bölcsődei** csoporttal működik. Az alkalmazotti létszám 24 fő. Az álláshelyeket teljes munkaidős köznevelési foglalkozotti munkaviszonyban álló dolgozók töltik be. Az óvodai dolgozókra jellemző a természet szeretete, a szép, tiszta környezethez való vonzódás, a környezettudatos és a takarékos szemlélet.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus és a nevelőmunka központjában a gyermek áll. Óvodánkban lényeges hogy, minden csoportban két szakmailag jól képzett, korszerű pedagógiai ismeretekkel és módszertani tudással rendelkező, innovatív, helyes erkölcsi megítéléssel

önállóan, de egymással együttműködve is dolgozni képes pedagógus nevelje a gyermekeket, valamint legyen képes elfogadni, együttműködni a dajka nénivel, a pedagógiai asszisztensekkel. A pedagógus személye meghatározó a nevelés folyamatában, ezért fontos, hogy:

- A nemzeti és nemzetiségi kisebbséghez tartozó és migráns gyerekek tiszteletben tartása, elfogadása alapkövetelmény és modell a különböző korú és fejlettségű gyermekeknek;
- Nyitott és érzékeny legyen a kapcsolataiban;
- Az óvodapedagógus tájékozott legyen a különböző műveltség területein, mert az integrált műveltségtartalmakat óvodai szinten csak így tudja beépíteni a spontán és szervezett pedagógiai szituációkba;
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakember segítségét is igénybe vesz;
- Nemzetiséghez is tartozó gyermekeket nevelő óvodában, a dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét;
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
- Tudását folyamatosan bővíti és megosztja, figyelmet fordít a modern, újszerű módszertani eljárások alkalmazására, fejleszti módszertani kultúráját hospitálások, továbbképzések, házi bemutatók, tudásmegosztó értekezletek alkalmával;
- Pedagógiai munkáját folyamatként kezeli, meghatározott elvárásoknak megfelelően adott időszakokra tervezi, melyet reflexióval zár;
- Tevékenységeit reflektív gondolkodás jellemzi, visszajelzéseket átgondolja, értékeli, az eredményeket felhasználja munkája során;

- Tervezése során tudatosan épít a megszerzett ismeretekre;
- Szülők igényeinek alapján közös programokat szervez;
- Értekezleten, szakmai vitákban aktívan részt vesz képes a szakmai állásfoglalásra, tudásával alátámasztja, megerősíti azt;
- Tudásával támogatja és kezdeményezi az intézmény innovatív törekvéseit;

4.2 Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. A gyermek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Csoportszobáink, tágas, világos, a mai modern korban is minden igényt kielégítő, megfelelő méretűek, jelenleg több funkciót töltenek be - óvodai tevékenységek, játék, torna, étkezések és a pihenés színtere is. Az óvodai csoportok közül három csoportnak önálló külön mosdója van, két csoport viszont egy mosdón osztozik. A tornaterem változatos tevékenységek helyszínéül is szolgál, a mozgásfejlesztéseken kívül pl/ bábelőadások, koncertek, táncoktatás stb. Az

udvar tágas, egyaránt megtalálható a füves, homokos, szilárd burkolat, valamint árnyékos és napos terület is. Minden igényt kielégítő, megfelelő méretű, engedéllyel rendelkező fejlesztő játékokkal felszerelt. A bölcsődei csoportunk szervezetileg önálló egységként működik. A bölcsődéhez külön, elkerített udvar rész tartozik. Az intézményt 2015-ben a mai igényeket, elvárásokat figyelembe vevő korszerű módon építették, figyelembe véve az alternatív fűtési megoldásokat is (napkollektor). 2025 évben a csoportszobákban klíma berendezések kerültek felszerelésre.

	Erősségek
Épületek	Könnyen megközelíthető, zöld környezetben található, biztonságos, barátságos, modern, tiszta
Helyiségek	Nagy alapterületű, világos, modern, jól felszerelt eszközökkel és játékokkal egyaránt
Bölcsőde	Világos, megfelelő nagyságú, tágas öltözővel, mosdóval ellátott
Iroda és titkárság	Számítástechnikai eszközökkel ellátott
Tornaterem	Tágas, világos, jól szellőztethető
Udvar	Szabványoknak megfelelő, rendszeresen karban tartott játékeszközökkel rendelkezik, árnyékos és napos, füves, homokos, szilárd burkolatú területekkel rendelkezik.

4.3 Az intézmény belső és külső kapcsolatai

4.3.1 Az Óvoda és a Család kapcsolata

A gyermekek optimális fejlődése érdekében fontosnak tartjuk a szülőkkel való szoros kapcsolat kiépítését. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. A gyermek elsősorban a családban nevelődik, az óvodai neveléssel folytatjuk és kiegészítjük a megkezdett nevelési folyamatot. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja jól a gyermek fejlődését.

Alapelveinek:

- Az együttműködésben egyenrangú nevelőtársi viszonyra, jó partnerkapcsolat kialakítására törekszünk.
- Az óvoda tapintatosan, segítők szándékkal forduljon a család felé, hogy a szülő érezze az őszinte segítőszándékot.
- A kapcsolat épüljön kölcsönös bizalomra és mélyüljön el a közös programok együttes tevékenysége során.
- Az óvónő tapintatosan befolyásolja a családot az életmód jó szokásainak alakításában.
- A szülő tájékozódhasson az óvoda helyi nevelési programjáról.

A kapcsolattartás formái:

- Beiratkozás-beszélgetés, kölcsönös információ
- Augusztus végén az új beiratkozó gyermekek szüleinek egy mindent átfogó bemutatkozó szülői értekezletet tartunk.

- Családlátogatás: megismerjük a gyermeket közvetlen környezetében, tájékozódunk a családi nevelési elveiről, szokásairól.
- Nyílt napok: a csoport életébe tekinthetnek be a szülők, és megfigyelhetik gyermekük viselkedését óvodai környezetben.
- Óvodai kukucskáló: április hónapban az óvodánk iránt érdeklődő új óvodásoknak és szüleiknek egy kis játék délelőtti keretében engedünk betekintést nyerni óvodánk életébe.
- Mindennapos kapcsolattartás: során az aktuális dolgokról - amelyek az egész csoportot érintik,- faliújságon, illetve e-mail-en keresztül és mára már jellemzővé vált a csoportok facebook közösségi oldalán is tájékoztatást kaphatnak a szülők.
- Fogadóórák: Havonta egy megadott napon, megtartása személyre szabottan, igény szerint, időpont - egyeztetés után tartjuk célszerűnek.
- Iskolába készülő gyerekek szüleinek félévkor mindenképp fogadó órát tartunk, hogy tájékozódni tudjanak gyermekük fejlettségi szintjéről.
- Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, csoportos célokat, feladatokat, problémákat beszéljük meg.
- Munkadélutánok: Készülődés egy-egy ünnepre pl. Márton nap, Advent stb.
- Szülői Munkaközösség: alátámasztja és segíti az óvoda nevelő munkáját és az óvoda és a szülők kapcsolatát.

4.3.2 Kapcsolattartás más partnerekkel

Pilisjászfalu Önkormányzatával: kapcsolattartásunk folyamatos, együttműködő.

Kapcsolattartó: óvodavezető, óvodavezető-helyettes, óvodatitkár.

Kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselete.

A kapcsolattartás formái: részt veszünk a község rendezvényein (ünnepek) különböző üléseken (falugyűlés, Önkormányzati ülés, Bizottsági ülés stb.) Az óvoda rendezvényeire, ünnepeire meghívjuk a Polgármestert, Jegyzőt és a Képviselő-testület tagjait

- Polgármesteri Hivatallal: napi hivatalos ügyek intézése
- Dózsa György Általános Iskolával való kapcsolattartásunk ma már nem csak az gyerekek iskola kezdésére korlátozódik, hiszen közös rendezvényt, tevékenységeket- pl/ Márton nap, egészség nap - is szervezünk.

Célunk az, hogy a nevelési folyamat töretlen legyen, a gyermekek zökkenőmentesen illeszkedjenek be az iskolai életbe.

A kapcsolat kialakításában, fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

- Gyermekek programokat ajánló kulturális intézményekkel is kapcsolatot tartunk. Színvonalas gyermek műsorok, előadások szervezése, lebonyolítását szervezzük intézményen belül, és intézményen kívüli, kulturális programok látogatása a gyermekekkel, illetve ajánlása a szülők felé. Gyakorisága: nevelési évenként minimum 3-4 alkalommal, a szülői szervezet véleményének kikérésével.
- Egészségügyi szakemberekkel napi kapcsolatot alakítottunk ki. (orvos, védőnő)

- Szakmai kapcsolatok: A kínált programokat figyelemmel kísérjük, szakmai továbbfejlődésünkhöz nélkülözhetetlenek.
- Óvodai SZK: Óvodánkban Szülői Közösség működik. Ők a szülői vélemények, javaslatok közvetítői. Szülői értekezleten a szülők választják meg a közösség tagjait. Ünnepek, rendezvények segítői, támogatói.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

4.4 Gyermekvédelem és pedagógiai tevékenység

Az óvodai nevelőmunkánk alapját a gyermekek mindenk felett álló érdekei, védelme és a gyermeki jogok tiszteletben tartása adja. Fő feladatuként a prevenciót és a segítségnyújtást helyezzük előtérbe. A pedagógiai munkánkat és gyermekvédelmi tevékenységeinket a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének, megelőzésének, megszüntetésére irányuló tevékenység jellemzi. A családi nevelés és az óvodai nevelés összhangjára törekszünk. Kiemelt feladatunk a gyermekek testi épségének megóvása és megőrzése. Ennek keretén belül biztosítjuk a törvényi szabályozásnak megfelelő egészségügyi vizsgálatokat, és szűréseket.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok:

- Az intézmény minden dolgozójára nézve kötelező érvényű, hogy az intézményben balesetveszély mentes óvodai helyszín biztosítása szükségeltetik, az esetleges balesetforrásokat a lehető legrövidebb időn belül meg kell szüntetni pl/ kilógó vezeték, kiömlött víz stb.
- A gyermek testi, lelki egészségének védelme;

- a gyermek fejlődésének dokumentálása;
- családi környezet feltérképezése, majd a problémák és okok feltárását követően, a gyermekvédelmi megbízott tájékoztatása;
- gyermekek jogairól szóló törvénybetartása,

4.5 Integrált- inkluzív óvodai nevelés

Az óvodánkban folyó munka azon pedagógiai elvek mentén halad, melyek biztosítják a gyermekek mindenk felett álló érdekének érvényesülését, az esélyegyenlőséget, az egymás megértésén és tiszteleten alapuló magatartást, és az egyéni képességek fejlesztését. Ennek tükrében tudjuk megvalósítani a **különleges bánásmódot igénylő** gyermekek **integrációját**, a speciális nevelést. Intézményünkben a gyerekeket a foglalkozásokon és az óvodai élet egésze folyamán együtt fejlesztjük, azaz a nevelés időtartamában mindvégig differenciált együttes nevelés folyik és szükség esetén az utazó gyógypedagógus, a logopédus különböző megsegítéseket. Az integrált nevelésben részt vevő pedagógus a gyermekek fejlesztésének érdekében megpróbál új módszereket keresni, fejleszti inkluzív szemléletét. A gyermeki közösségben arra törekszik, hogy az elfogadás, tolerancia, segítségnyújtás szemléletének kialakítására. Az integráció két félt feltételez: a beilleszkedni akaró egyiket és befogadni akaró másikat.

Integráció: fogadás – a nevelésben SNI-s gyermekek, beilleszkedését jelenti a többségi nevelési intézményt /óvodát/ látogató gyermekek közé.

Inklúzió: befogadás – az integráció fejlettebb formája

Az óvodában kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- sajátos nevelési igényű gyermek, (SNI)
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek, (BTM)
- kiemelten tehetséges gyermek,
 - a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint
- hátrányos és a (HH)
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (HHH)

4.5.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Óvodánk a sajátos nevelési igényű gyermekek közül az Alapító okiratban meghatározott beszédhiba-beszédben akadályozott, enyhén mozgássérült és a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési és tanulási folyamatban akadályozott gyermekeket tudja fogadni. Az óvodai felvételükhöz a **mozgássérült gyermek** esetében: a Mozgásvizsgáló Országos Szakértői Bizottság szakértői véleménye szükséges az integrálhatóságról.

- Szükséges, hogy segédeszközeikkel képesek legyenek a helyváltoztatásra.
- Kézfunkciójuk legyen fejlett annyira, hogy kis segítséggel el tudják látni magukat.
- Kommunikációjuk ilyen szintű legyen, hogy társaikkal és a felnőttekkel egyaránt kapcsolatot tudjanak teremteni.

Pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési és tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott gyermek esetében a tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok szakértői véleménye szükséges az integrálhatóságról.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése:

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelési célja megegyezik a normál pedagógiai célokkal, csupán a megközelítési módban tér el diagnózistól és egyéni állapottól függően. Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is a lehető legnagyobb önállóságot ériék el. A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd-és a nyelvi készségek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

A sajátos nevelési igényű gyermek beilleszkedése több időt vesz igénybe, így a beszoktatási idő is megnyúlik, akár több hónap is lehet.

Az óvodai nevelés hatására a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés stb.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, segédeszközök megléte biztosítja a nevelési célok megvalósítását, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.

A sajátos nevelési igényű gyermekek mintaként tekintik és érzelmileg kötődnek kortársaikhoz, akik húzóerőt jelentenek számukra. A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése. A gyermekek pozitív mintát látva, pozitív beállítódottságot tanulnak meg, számukra az az elfogadás lesz a természetes.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek esetében kiemelt fontosságú a szülőkkel és a speciális szakemberekkel való rendszeres kapcsolattartás és együttműködés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A sajátos nevelési igényű gyermek szívesen jöjjön az óvodába.

- Társai egyenrangúan kezeljék.
- Az integráció segítségével a gyermekek énképe és önértékelése pozitív irányba mozdul, kialakulhat az egymás közötti kooperáció.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez óvodánk szükség szerint igénybe veszi szakemberek, konduktorok segítségét, az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények szak-és pedagógiai szakmai szolgáltatását, az utazó gyógypedagógiai szakembereket.

4.5.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek, (BTM)

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdő gyermekek fejlesztése minden esetben egyénre szabott terv alapján valósul meg, amelyet a szakember készít el, ugyanakkor minden egyéb tevékenység továbbra is biztosított a csoport keretében.

4.5.3 Kiemelten tehetséges gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. Integráció csak akkor valósulhat meg, ha az együttnevelés gyakorlatát és megvalósítását vállaló nevelési/pedagógiai intézményt teljesen átjárja az inklúzió pedagógiája.

4.5.4 A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése során az óvodapedagógusok külön figyelmet fordítanak a hátrányok leküzdésének segítésére, a diszkrimináció-mentes csoportlétkör biztosítására.

4.5.5 Speciális szolgáltatásaink

Nevelési időben szervezett térítés mentes szolgáltatásaink

- Logopédia-speciálisfejlesztés beszédhibás gyermekeknek
- Hittan: katolikus (református, evangélikus is igény szerint)

Nevelési időn túl térítéses szolgáltatások a szülők kérésére

- Néptánc, Zeneovi, Bozsik foci, Kosár palánta, Szivacs kézi, Tánc,

4.5.6. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek szülőjének más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján speciális ellátást

biztosítunk. A feladat ellátását vállaló pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező foglalkoztatottnak, aki az Oktatási Hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzést elvégezte.

Feladatai:- a vércukorszint szükség szerinti mérése, szükség esetén, orvosi előírás alapján , a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása.

Az óvodapedagógus feladata:

- évente egyszer az óvodaorvosi felvilágosításon való részvétel a diabéteszszel kapcsolatban.
- Évenet egy szülői értekezleten a cukorbetegség témájának érintése.
- A gyermekek számára a cukorbetegségről és a cukorbeteg megsegítéséről beszélgetés.

5. Megkülönböztetett bánásmód

Szociális hátrányok csökkentésére irányuló tevékenységek

Óvodánkba járó gyermekek szociokulturális háttere többnyire kiegyensúlyozott. Munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelőszülők által nevelt családokét. Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget. Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítését célozza meg, a

gyermek fejlődési üteméhez igazodva. Szükség esetén a gyermekvédelmi feladatok ellátásával megbízott óvodapedagógus tájékoztatja a szociálisan hátrányos körülmények között élő szülőket arról, hogy mely szervtől kaphatnak részletes felvilágosítást a lehetséges szociális juttatásokról. Neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadások, előadások szervezése, a szabadidő tartalmas eltöltésének lehetőségeinek biztosítása közül a mozgás, a sport, az egészséges életmód és az egészségnevelés lehetőségeinek felvázolása is mind a munkánk részét képezi.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai között szerepelnek pl/ a család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje, a család lakhelye és környezete, a családtagok száma, sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek, szűkös anyagi helyzet, munkanélküliség vagy a szülők iskolázatlansága.

A nevelési hiányosságok között pl/ a kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér szerepel.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- a lemaradás mértékének feltárása és csökkentése
- tanácsadás, külső segítség felajánlása, családlátogatások, szülői fogadóórák (fejlesztőpedagógus, gyermekvédelmi felelős segítségével)
- a gyermek szociális helyzetének figyelemmel és nyomon követése rendszeres egészségügyi felügyelet (védőnő, orvos)
- szülői közösség tárgyi, szociális jellegű segítségnyújtásának szervezése

- képességfejlődés akadályoztatásának feltárása
- Az önművelés igényének kialakítása

Esélyegyenlőséggel kapcsolatos intézkedések, teendők, feladatok

A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében a teljes óvodai élet diszkriminációmentes, szegregációmentes légkörben zajlik. Célunk a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési-oktatási, és társadalmi integrációjának támogatása. Az óvodánk minden dolgozója felelős azért, hogy biztosítsák a diszkriminációmentes óvodai nevelést, a befogadó, elfogadó toleráns környezetet. Az esélyegyenlőség lehetőségeinek figyelembe vételével, megismertetjük ezen családokat, ezen gyermekeket azokkal a lehetőségekkel, programokkal, amelyek a gyermeki fejlődésre jó hatással lehetnek.

Feladataink:

- A hátrányos helyzetű gyermekek családjával való szorosabb együttműködés, kommunikáció, amelynek célja a hátrányos helyzetből adódó lemaradások sikeres ellensúlyozása;
- A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, megsegítése, fejlesztése;
- Diszkriminációmentes, szegregációmentes gyermekközpontú, családi légkör teremtése;
- Az egyenlő bánásmód elvének és a differenciált bánásmód alkalmazása;

6. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladata

6.1 Játék

Pedagógiai Programunk koncepciójában is kiemelt szerepet kap a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb

eszköze a mással nem helyettesíthető játék. A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz. A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A játék során fejlődik a gyermeknek a manuális készsége, mozgása, vitakészsége, értelmi képessége, ízlése stb.

A játék, kísérletezés ötletekkel, gondolatokkal, tárgyakkal, önmagával és társaival. A gyermek tapasztalatokat gyűjt, kielégíti kíváncsiságát mely a fejlődés fő biztosítója, motivációs bázisa. Utánozza a körülötte levő felnőtteket, eseményeket, helyzeteket.

Álmodik és álmait megpróbálja megvalósítani, egyszóval játszik.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Figyelünk arra, hogy a szabad játék túlsúlya érvényesüljön. A játékidő nagy részét a gyermekek által kezdeményezett, spontán kialakult játék tölti be. A játék időtartama: „bármeddig és bármikor”. Minden csoportban folyamatos napirend biztosítja a gyermekek számára, hogy minél több időt tudjanak játszani.

Az óvónő a játékban elsősorban a partner szerepét tölti be: együttműködik és segíti, de csak olyan szinten és mértékben, amennyire az adott szituációban a gyermekeknek szükségük van. Közvetlen beavatkozásra csak a társait rendszeresen zavaró gyermek esetében kerül sor, vagyis az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az elmélyült,

nyugodt játékhoz állandó és ideiglenes játszóhelyeket (kuckók, játszósarok) alakítunk ki.

Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőséget biztosítson, valamint megkülönböztetett figyelmet szán annak, hogy a különböző játékfajták hogyan jelennek meg a gyerekek játékában, mennyire integrálódnak és differenciálódnak. Figyelemmel kíséri a csoport társas kapcsolatainak alakulását, az alá,- mellé- és fölérendelt szerepek vállalásának alakulását újfajta személyi szerveződését.

Az óvodapedagógus tudatos tervező és szervező munkával kialakítja azokat a feltételeket (idő, hely, eszközök), amelyek között a gyerekek feldolgozhatják, átalakíthatják, továbbfejleszthetik tapasztalataikat.

A csoportszoba átrendezhetősége, a gyermek aktív közreműködése a tervezés és a szervezés terén, a kreatív tárgy használatot, illetve a döntés és a szituációhoz való alkalmazkodás készségét alakíthatja ki (pl. a székek szabad rendezése során azok vonatot, autóbust, lovas kocsit, hajót, stb. jelképezhetnek).

Minden gyermekcsoportban nyitott polcokon található a játékeszközök. A gyermekek önállóan vehetik le a kívánt játékszereket.

A szerepjátékot gazdagítja a gyermekek irodalmi és megélt élményeire épülő dramatizálás, bábozás (gyermekméretű paraván biztosítja e tevékenység önálló, szabad játszását).

A mozgásszükséglet kielégítésére szolgál a sok szabadban folyó játék. Igyekszünk minél több és sokféle mozgásra serkentő játékot, tárgyat adni gyermekeinknek, melyek megindítják, a gyermekek képzeletét ébren tartja figyelmüket, új játékok kitalálására indítja őket.

A hagyományos játékeszközök mellett a természetes és természetben található évszakonként elérhető anyagokból készült játékszereket is előszeretettel használjuk és készítjük. Törekszünk minél tartósabb, jó minőségű, környezetbarát játékok beszerzésére.

Cél:

- Szabad, elmélyült, önkéntes spontán játék lehetőségének biztosítása.
- Játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeinek megismertetése.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A szociális kreativitás fejlesztése / kreatív együttműködés, magatartásmódok, nyitottság a másik iránt, viselkedési szabadság,
- ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktus megoldások/.
- A játék rendjének szokássá válása.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Szükségleteinek, élményeinek és életkorának megfelelő játékot válasszon.
- Kapcsolódjon be a közös játékokba.
- Legyenek önálló, kezdeményező megnyilvánulásai.
- Alakuljanak ki pozitív érzelmei társai iránt.
- Legyenek kezdeményező magatartásúak.
- Örömmel vegyenek részt az erőfeszítéseket kívánó tennivalókban / keresztretjtvény, meglepetés, tennivaló, stb.
- Legyenek egyéni ötletei, javaslatai.
- Válasszon az adott tevékenységhez anyagot, eszközt.

- Legyen képes saját élményeit eljátszani. Tudja elfogadni társai ötleteit.
- Legyen képes csoportban játszani.

Játékfajták:

Gyakorló játék: A gyakorló játék az óvodás kor előtti időszak, a 0-2 év közötti, csecsemő- és kisgyermekkorú kicsinyek jellemző tevékenységi formája. A játék akkor kezdődik, amikor a kisgyermek érdeklődve, a felfedezés szándékával, a maga örömeire végzi a tevékenységet, mintegy felfedezve önmagát és környezetét. Legegyszerűbb gyakorló játékok a mozgások, mászás, ugrálás, futás, tárgyak rakosgatása. A mozgások azáltal válnak játékká, hogy önként fölállított és vállalt szabályokat tartalmaznak. Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Szerep játék: Szerepjátéknak azt a játéktevékenységet nevezzük, amelyben a gyermekek a látott szerepeket, tevékenységeket, a felnőttek közötti sajátos viszonylatokat sajátos játékkörülményeket képzeletük segítségével rekonstruálják, átélik, újraalkotják. Szoros kapcsolatban van a dramatikus játékokkal, azonban ezek témáját a mese, az irodalmi alkotások adják. A leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta, amely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el.

Barkácsolás: A játék igényéből induljon ki, tehát legyen kötetlen. Azok a gyerekek vegyenek részt benne, akiknek kedvük van eszközökre. Időpontját is a játékhelyzet határozza meg. Az óvodapedagógus játékosan irányítsa a folyamatát. Annyi segítséget nyújtson, amennyit a gyerekek igényelnek, és amennyi feltétlenül fontos.

Dramatizálás, bábozás: A drámajáték az óvodában olyan módszer, amely a játékra alapoz, a gyermeki cselekvésre koncentrál, feltárja és fejleszti a gyermek

kreatív képességeit. A drámajáték egyben dramatizáló módszereket használ, hiszen szerepeket osztanak és ezeket játsszák el. A gyerekek a drámajáték során megtanulják, hogyan alakítsák ki saját gondolkodásmódjukat, értékrendszerüket és megtapasztalják, milyen sok megoldás létezhet egy adott helyzetre. Védelmet nyújt a bátortalanabbaknak, a zárkózottabbaknak, a kevesebb önbizalommal rendelkezőknek. Nyitottabbá válnak, hamarabb oldódnak és az átélt helyzetek tapasztalatait tovább viszik magukkal a mindennapjaikba. A dramatikus játékok nevelési célja az egész személyiség harmonikus és differenciált fejlesztése. Hatékony segítséget nyújt a kommunikációs készségek, képességek kibontakoztatásának terén. A gyerekek bátrabbak, közvetlenebbek, nyitottabbak, elfogadóbbak lesznek általuk. Erősödik önbizalmuk, intelligensebbek, fogékonyabbak lesznek, kíváncsiak a körülöttük élő emberekre.

Építő konstruáló játék: Óvodás korban a személyiség fejlődését meghatározó tevékenység. Az építőjátékok a szerepjátékok keretén belül bontakoznak ki a legteljesebben. A konstruálás fejlődésének szakaszai óvodás korban átmenetet képeznek a játék és munka között. A nagycsoportban önállósodik ez a játék, és függetlenedik a szerepjátéktól. Az „én csináltam” tapasztalata bizonyosságot nyújt a gyerekeknek saját képességeiről, növeli biztonságérzetét. A spontán létrejövő alkotások mellett, fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építkezés. A gyereket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra.

Szabályjáték: Ebbe a típusba azok a játékok tartoznak, amelyeket a szabály és annak betartása motivál, vagyis a gyermek számára ez jelenti magát a játék örömét. A szabálynak ebben a formában óriási szerepe van, hiszen minél komolyabban veszi a gyermek annak létét, annál izgalmasabb számára az adott játék. A különböző szabályokra épülő játékok megértése, és az azokban felmerülő lehetséges konfliktus helyzetek kezelés még nehézséget okoz az óvodáskorú

gyermek számára. A szabályjáték esetén nagy szerepe (kezdeményező) van az óvodapedagógusnak, akinek figyelembe kell venni a gyermek fejlettségét, játék iránti érdeklődését, s így tudja a játék tartalmát és szabályait kialakítani, és a játékot beilleszteni az óvoda napirendjébe. Fontos a játék időtartama, a játéktanítás módja, a játék tartalmának és szabályainak ismertetése, a játékkal kapcsolatos magyarázatok, pl. vezényszavak játékban való elmondása és az esetleges hibák és azok megoldására való figyelemfelhívás a tényleges játék eljátszása előtt. Az óvodapedagógus saját szerepének meghatározása, a játékba való beépülése, a játék utáni értékelés fontos elemei a közös játékélménynek. Ezen játékok során a gyerekek megtanulják a szabálykövetést, megtapasztalhatják sikerüket és esetleges kudarcukat. A jó szabályjáték eredményeinek feldolgozása a reális énkép kialakulását is segíti. A szabályjáték során a gyermek önmaga szabályozására is ügyel, ugyanakkor mások cselekvéseit is figyeli a szabályok betartása szempontjából. Megalapozzák a mindenkori alkalmazkodás képességét, a szabályokhoz való pozitív viszonyulást.

6.2 Munkajellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a szabadjátékkal és a cselevő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése, a naposi vagy egyéb munka, a környezet, a növény - és állatgondozás stb. vállalt munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással)

A gyermek a munkát éppúgy, mint a játékot könnyedén és örömmel végzi. Minden életszakasznak megvan a magát próbára tevő munkatevékenysége. Minél kisebb a gyermek, a két tevékenység annál inkább egybefolyik. Az

óvodapedagógus biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát, ezáltal erősödik a gyermekekben a munka szükségességének érzése. Minden gyermek a képességeinek megfelelő munkafeladatot kapja, tehát a differenciálás, munkafajtánkként is, az egyén képességeihez és elért eredményeihez kötött. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. A munka a napi tevékenységek természetes részét alkossa, soha ne legyen büntetés. Az óvodás kor végéig játékos jellegű marad, mégis van köztük különbség. A játék és a munkajellegű feladatok integrálódása az egyén és a közösség együttműködését alakítja és elősegíti a szociális kompetenciák fejlődését.

A munka:

- célra irányuló tevékenység, ami felelősséggel jár;
- többnyire külső irányítással folyik;
- elvégzését külső szükségesség indokolja;
- önként – azaz - örömmel és szívesen- végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, mint pl. a kitartás, az önállóság, a felelősség stb. alakításának igen fontos lehetősége.
- hozzájárul az értelmi képességek fejlődéséhez azáltal, hogy megalapozódik a munka iránt tisztelet;
- A közösségi kapcsolatok, kötelességteljesítés alakításának fontos eszköze,
- a mások és saját elismerésére nevelés egyik formája.

Óvodánkban előforduló munkatevékenységek:

- önkiszolgáló munka (testápolás, étkezés, öltözködés, környezet rendjének megőrzése)

- naposság,
- Növény és állatgondozás /téli madáretetés,
- Egyéni alkalmaszerű munkák/megbízások

Önkiszolgáló munka:

A folyamatos napirend számos alkalmat teremt arra, hogy a gyermek a különböző feladatokat egyéni tempójuknak megfelelően végezhessek. Minél kisebbek a gyerekek annál több időt kell fordítani a gyakorlásra. A kellő tárgyi feltételek biztosítása mellett fontos szerepe van a magyarázatnak is, ami egy- egy feladat helyes elvégzésére irányul, és ami természetesen az életkornak megfelelően történik. A pedagógus, ha szükséges, hívja fel a szülők figyelmét a türelem, az érdeklődés és a munka értékelésének fontosságára. Figyelembe kell venni egyéni képességeiket. Fontos az óvónő magatartása, munkához való viszonya.

Naposság:

A naposság a folyamatos napirendünk miatt a déli napszakra korlátozódik. A reggeli és a délutáni étkezések idején az önkiszolgáló munka a jellemző. A közösségért végzett naposi tevékenység nem kötelező a gyerekek számára. Jelentkezésük és kiválasztásuk még a délelőtti folyamán történik. Az étkezés megkezdése után a naposokat más feladat már nem terheli.

Növény és állatgondozás:

A csoportokban és a kertben egyaránt végezhetők. A csoportokban kialakított „élő sarokban”, évszakoknak megfelelő növényeket ültetünk, csiráztatunk, gyűjtögetünk. Pl/ Advent időszakában búzát ültetünk, ősszel gesztenyét, makkot gyűjtögetünk stb. Óvodánk abban a szerencsés helyzetben van, hogy az erdő mellett, zöld környezetben, fákkal körülvéve helyezkedik el. Így az egész év során számos kerti munka, például udvarrendezés, levelek összegyűjtése,

hólapátolás, locsolás, madár és vadállomány etetésére van lehetőségünk. Ezeket életkornak megfelelően igénybe is vesszük.

Egyéni alkalmyszerű munkák/megbízatások:

Az egyéni feladatokkal a csoporton belüli és kívüli is megbízhatjuk a gyerekek. Azonban ezeknek a megbízatásoknak a gyermek önállóságához, képességeihez, neveltségi szintjéhez kell igazodniuk. Az aktív és/ vagy mozgékony gyerekek a lehetőségekhez mérten olyan feladatokat kapnak, amelyek alaposságot, figyelmet mások megsegítését igényli tőlük. A bátortalanok, vagy visszahúzódók, bizonyos "ügyek" intézésében járatlanok egyéni, esetlegesen párosan végezhető feladatokat kapnak, hogy kipróbálhassák önmagukat.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végén:

- Törekedjenek önállóságra, vállaljanak önként feladatokat.
- Ismerjék fel saját képességeiknek határait.
- Ismerjék meg az eszközök használatával járó veszélyeket is.
- Végezzenek egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat.
- Legyenek rendszeresen visszatérő feladataik.
- Pontosan teljesítsék a megbízatásokat.
- Ismerjék fel a segítségadás lehetőségeit.
- Ismerjék a szerszámok, munkaeszközök helyét, azok használatát.
- Képesek legyenek az eszközök megóvására, saját testi épségüknek megőrzésére.
- Legyen igényük a felfedezett kisebb hibák kijavítására.
- Gondozzák és óvják a környezetükben lévő növényeket.

Pozitív megerősítések a tevékenységek folyamán:

- Sokféle lehetőség biztosítása, hasznos tevékenységek,

- Testi épség megőrzésének biztosítása,
- Nyugodt légkör, elegendő idő a tevékenységhez.

6.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A játékba integrálódó tanulás az egész napot átható, folyamatos, alapvetően spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, sokoldalú cselekedtetéssel (tevékenységgel) nevelni, fejleszteni. Nevelésközpontú, a gyermekek nem elméleti síkon ismerkednek az őket körülvevő környezettel. A gyermek mindent játékként él meg, minden tevékenységében más - más módon és arányban vannak jelen a tanulás és a játék mozzanatai.

Az óvodai tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyerekek közvetlen (természeti és társadalmi) környezetéből származnak. Gyermeki tapasztalatszerzésre, öntevékenységre épül, belső motivációból táplálkozik, a gyermeki felfedezés lehetőségének biztosításával.

A tanulás eredménye a gyermek egész személyiségének, értelmi képességének, mozgásos megnyilvánulásainak, nyelvi kommunikációs képességének, érzelmi szociális tulajdonságainak és magatartásának fejlődése.

Óvodánkban a szervezett és spontán tanulás alapja a **KÖRNYEZETI NEVELÉS**, ezért az ismeretszerzést és a tevékenységi formákat az évszakok köré csoportosítjuk. A tanulás alapfeltétele mindenekelőtt meleg, szeretetteljes légkör, melyben, tiszteletben tartjuk az elmélyülten játszó gyermeket, a gyermek szándékát és döntési jogát.

Óvónői feladatok:

- Kialakítjuk és biztosítjuk a feltételeket a tanuláshoz: hely, idő, nyugodt légkör, eszközök, konkrét, természetes és szemléletes helyzeteket.
- Biztosítjuk a lehetőséget a gyermek cselekvéses tanulásához, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzéshez, a sokféle tanulási formához.
- A tanuláshoz való pozitív viszony kialakításával megalapozzuk a későbbi tudásvágyát.
- Kialakítjuk a gyerekekben a feladattudatot, az önálló feladatvégzést a szükség szerinti kivárást.

Az óvodapedagógus a gyerek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítja az ismeretszerzés folyamatát. Ismerje meg a gyerek érzelmeit, gondolkodását, nyelvi fejlettségének szintjét. Fontos figyelni arra, hogy a tanulás cselekvésre, konkrét helyzetekben szerzett tapasztalatokra épüljön (szemléletesség elve), valamint az egyéni fejlettség figyelembevételével személyre szabott pozitív értékeléssel tudjuk a gyermek személyiségének kibontakoztatását segíteni.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Utánzásos minta, modellkövetés, magatartás – és viselkedéstanulás, szokások alakítása;

- Spontán játékos tapasztalatszerzés
- Játékos, cselekvéses tanulás
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- Problémamegoldás

Az óvónő a nevelési célok érdekében a csoport és az egyes gyerekek fejlettségéhez, a helyi lehetőségekhez alkalmazkodva maga választja ki, építi fel saját csoportja foglalkozási anyagát, a szervezési és munkaformákat is.

A nevelési célként: a tapasztalatszerzést, a gondolkodás örömeinek átélését, a megismerés képességének fejlesztését, a tudás, a tanulás iránti vágy felkeltését, a képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítását, a beszédészlelést és beszédértést, a szóbeli kifejezések fejlesztését valamint a problémahelyzetek megoldását határozzuk meg.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- Az óvodapedagógus megteremti a játék objektív és szubjektív feltételeit.
- Az óvodapedagógus a gyermek egyéni szükségleteinek, adottságainak, képességeinek fejlesztése érdekében olyan értékrendet teremt, amelyben fejlődik a magatartásuk, a viselkedésük a szabálytudatuk.
- Megteremti a gyerekek érzelmi - akarati életének megnyilvánulási lehetőségeit;
- Tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Különböző tanulási típusokat alkalmazásával, hozzájárul az ahhoz, hogy az óvodán kívül, vagy belül szerzett élmények, tapasztalatok a nevelés részévé váljanak

Az óvodáskorú gyermek az egész nap folyamán tapasztalatokat szerez, tehát tanul, a tanulása játékban integrálódik, amely két területre osztható: a spontán és a szervezett tanulási tevékenységekre.

A spontán tanulás, önkéntelen, bármikor, bárhol kialakulhat. Elégséges hozzá egy eszköz vagy tárgy, amely a gyereket meglévő tapasztalatai felidézésére, valamilyen formában való eljátszására készíti. Ugyanez fordított helyzetben is igaz. Egy gyermek a tapasztalatai, élményei hatására keresi és /vagy teremti meg azt a helyzetet, amikor

A folyamatos napirend hosszú, egybefüggő időt enged a spontán tevékenységnek. Számptalan lehetőséget kínál az óvodapedagógusnak, hogy bekapcsolódhat a gyerekek tevékenységébe, és a játékot differenciáltan továbbfejlessze.

A szervezett tanulás: alatt azokat a kötetlen foglalkozásokat értjük, amelyeket az óvodapedagógus kezdeményez és vezet tudatosan. Ez akkor eredményes, ha az, az adott témakört több irányból teszi tapasztalhatóvá a gyermekek számára. A pedagógus részéről nagyfokú gyermekismeretet, széleskörű tájékozottságot feltételez, tevékenységét áthatja a reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat.

Módszertani alapelvek:

- a gyermekek önmagához mért egyéni tempóban történő fejlesztése;
- az életkori sajátosságok figyelembevételével gyermek önállóságának, egyéni aktivitásának, érdeklődésének tiszteletben tartása, erősítése;
- pozitív értékeléssel, a gyermek reális önbizalmának erősítése;

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végén:

- Értelmi kompetenciák életkorának megfelelően alakulnak,

- A gyermekek spontán megfigyelései egyre tudatosabbak lesznek;
- A tanulási folyamat során megjelenik a szándékos figyelem;
- A gyermekeknél kialakul az önkéntelen emlékezetből kiindulva a szándékos emlékezet, a felidézés képessége;
- A gyermekek képesek lesznek az alábbi gondolkodási műveletek végrehajtására: analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás, fogalomalkotás, következtetések levonása, kreativitás stb

6.4 A külső világ tevékeny megismerése

Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a világot megismerje, megértse. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek miközben felfedezi a környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz tájékozódáshoz szükségesek.

A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyerekeket, természet közeli élettel, a természet, a környezet óvásával példát mutatva a gyermekek számára.

Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire. Mindezek elérésére biztosítsunk sokféle tevékenységet, lehetőséget a gyermekeknek az ismeretek bővítésére, a tapasztalatok szerzésére.

Célunk:

- a felfedezés örömeinek megtapasztaltatása;
- tapasztalatok szerzése a természeti és társadalmi környezet elemeiről;
- megfelelő tájékozottsági szint kialakítása a gyermek saját környezetében;
- A szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezésének megtanítása;
- a környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyinak, formáinak rendszerezése;
- Összefüggések megláttatása,
- a valóság objektív bemutatása,
- ítélőképesség fejlesztése
- pozitív viszonyulás kialakítása a természeti - ember - tárgyi környezethez.
- Tanulja meg az olyan magatartásformákat, amely a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükséges. (szelektív hulladékgyűjtés)

Környezeti nevelés-fejlesztésben elveink:

Az óvodában töltött minden nap *ÉLMÉNY* legyen. A közvetlen épített és természeti környezet megismertetését szolgálják a séták, kirándulások (a kisebbek még csak az óvoda közvetlen környezetével ismerkednek, középső és nagycsoportban ez bővül). Séta a községben, közeli erdőben, látogatások boltba, üzemekbe, színházba. Érezzék jól magukat a gyermekek, önként vállalt tevékenységek közben szerezzenek ismereteket, s mindez saját tapasztalatokon

alapuljon. Minél több növényt, állatot a maga természetes környezetében ismerjenek és figyeljenek meg. Erre alapozva vesszük igénybe a „Madarász ovi” programjait. Hangsúlyozzák valamennyi élőlény fontosságát, az élethez való jogát és az emberi természet iránti felelősséget. A családokat és a helyi társadalmi környezetet is bevonjuk a folyamatba, pl/ szelektív gyűjtések szervezése. A környezeti nevelésnek nincsenek időkeretei, egymástól mereven elhatárolódó szervezeti, keretei, formái. Integrálódnak benne a műveltségi területek témakörei és a különböző tevékenységek. Az ember és környezete harmóniájának megteremtését már óvodás korban kell megkezdeni, ezért az embert állítva a központba, az évszakok szerint osztottuk fel a környezet megismerés témáit.

Az óvodapedagógus feladatai

- A környezettudatos magatartásformálás megalapozása, alakítása képezi nevelési munkája egyik alapját;
- Megfelelően tervezett, szervezett környezeti feltételeket teremt, melyek között a gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szerezhettek, és megismerhetik szűkebb és tágabb környezetüket
- A játékba integrált tanulást lehetőségnek tekintik, ahol a gyermekek szerzett tapasztalataikat, ismereteik rendszerezésére szolgál;
- A gyermekek előzetes ismereteire, tudásukra épít, a tevékenységeit differenciáltan tervezi az életkori és az egyéni fejlettségi szintnek megfelelően;
- Értékeléseit mindig pozitív visszajelzésekre építi

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Ismerik személyi adataikat, tudja nevét, lakcímét, szülei nevét, foglalkozásukat;

- Biztonságosan mozog és tevékenykedik az őt körülvevő közvetlen környezetben;
- ismerjék meg néhány környezetében lévő épület funkcióját
- Felsorol alapvető foglalkozásokat, ismeri ezek munkaeszközeit;
- Óvja, védi, gondozza a környezetét, valamint tudja és alkalmazza azokat a magatartásformákat, amely a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükséges;
- Ismeri a növényre jellemző tulajdonságokat;
- Felsorolja az évszakokat, napszakokat, ismeri azok jellegzetességeit;
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
- Csoportosítani tudja az állatokat jellemző tulajdonságai alapján;
- Ismeri a testrészeket és ezek funkcióit;
- Ismeri és betartja az alapvető gyalogos közlekedési szabályokat valamint ismeri és csoportosítani tudja a közlekedési eszközöket;

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartamú tapasztalatoknak, ismereteknek a birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. A matematika műveltségtartalma nem választható el a környezet megismerésétől. A környező világ mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzés közben alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladatai:

- feladatait, tevékenységeit differenciáltan tervezi az életkori és az egyéni fejlettségi szintnek, képességeiknek megfelelően;
- Olyan lehetőségeket teremtsen, ahol a gyermekek spontán módon tudnak bekapcsolódni a tevékenységbe és ahol differenciáltan, irányítottan, tudják matematikai ismereteiket bővíteni.

- Irányítja a fejlesztés folyamatát, vagy résztvevőként segíti a probléma megoldását;
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását és fejlessze döntési képességeik fejlődését, a problémamegoldó gondolkodást

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Szívesen vegyen részt matematikai tevékenységekben
- Legyen képes tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, kiegészítésre;
- Értse és helyesen használja a tanult mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező fogalmakat;
- A számfogalom kialakulása a mennyiség állandóságában realizálódik;
- Szívesen vállalkozzon a problémák megoldására;
- Matematikai helyzetekről, problémákról saját gondolatait szabadon tudja elmondani és tudjon megfelelő szöveget alkotni a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről;
- Követni tudja az irányokat, ismeri és használja a mennyiségi relációkat

6.5 Mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,

b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,

c) szervezett mozgásos tevékenység.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A gyermekben fontos személyiségtulajdonságok alakulnak és erősödnek meg, mint a bátorság, a fegyelmezettség a kitartás. A rendszeres mozgás kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont – és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos

testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása, melyek kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- Szervezzen spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket mellett irányított mozgásos tevékenységeket.
- Építse bele az óvodai élet egyéb tevékenységeibe a komplex testmozgásokat;
- Az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítson lehetőséget, arra, hogy a spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységek, az egészségfejlesztő testmozgás megvalósulhasson.
- Jó levegőjű, tiszta környezet és megfelelő hely biztosítása a mozgáshoz,
- Megfelelő öltözködés biztosítása a mozgáshoz,
- Járuljon hozzá, hogy a gyakorlatokat ki-ki saját képességei szintjén hajtsa végre,
- A gyakorlatok végzésekor sikerélményhez juttatás, dicséret stb.
- Törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás célja:

- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása
- Az egészséges életmódra nevelés hatásainak kiegészítése, felerősítése gondozása;
- a gyermek személyiségének, a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, fejlesztése;

A csoportban végzett mozgásos tevékenységekben, fejlettségi szinttől függetlenül mindenki részt vesz. Még a gyakorlatlanabbaknak is van lehetőségük arra, hogy a fejlettebb társaikat utánozzák. A testnevelés foglalkozás a tornateremben heti 1 alkalommal megvalósul. A mindennapos testmozgásra a csoportszoba, illetve időjárás függvényében az udvar is a rendelkezésünkre áll. A mindennapos testnevelés a gyermekek napirendjében jelentős szerepet tölt be: felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. Mozcásanyaga testnevelési foglalkozások mozgásanyagához kapcsolódik, azt előkészíti, illetve az ott megtanultak begyakorlására is szolgál. Időtartama: 5-10 perc. A gyermekek a különböző nehézségű feladatokat fokozatosan, egyéni képeségeknek megfelelően sajátítják el. Fontos, hogy folyamatosan mozogjanak és a mozgás öröm legyen számukra. Az anyagválogatás szempontjainál figyelembe kell vennünk a gyermek fejlettségét, mozgásigényét, a mozgás, mennyiségét, az óvoda felszereltségét és az óvoda természetes környezetét.

Feladatok:

- Fizikai állóképesség fejlesztése, az önértékelés és az önbizalom növelése,
- Nagy-és finommozgások és fizikális erőnlét fejlesztése,
- Egyensúlyfejlesztés,
- Szem-kéz, szem-láb koordinációfejlesztése,
- Ritmusérzék fejlesztése,

- Testséma fejlesztése, testrészek ismerete, kezesség, dominancia stb.
- A problémamegoldó képesség erősítése mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése,
- Egészséges versenyszellem kialakítása,

Mindezek eléréséhez az óvodai feltételek, eszközök adottak: ugrókötelek, hullahopp karikák, Greiswald tornaszer, trambulín, labdák stb.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére

- Mozgásuk összerendezetté, harmonikusabbá megfelelő ritmusúvá válik,
- Növekszik teljesítőkéességük, mozgástapasztalatuk az egyensúlyozásban, ugrásban,
- Cselekvőkéességük gyors, mozgásban kitartóak,
- Kialakul a megfelelő irányú kar-és lábmunka,
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Megváltoznak testarányai, alakjuk, megindul a fogváltás
- Mozgáskoordinációja és finommotorikája erőteljesen fejlődik
- Irányítani képes mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését
- Téri észlelés, testséma kialakulása jellemzi

6.6 Verselés, Mesélés

Az anyanyelvi kultúra a műveltség megalapozását szolgálja, többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek, amellyel hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez **ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.**

Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

A meséknek a tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai:

- „Repertoárját” a magyar gyermekköltészet mellett kiegészíti a népi, dajkai hagyományok, klasszikus és kortárs alkotások anyagaival, amelyek gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
- Kiküszöböli a mese, versmondás befogadását zavaró külső ingereket
- Családias, meleg, biztonságot nyújtó légkört teremt, amelyben élményszerű előadásmóddal közvetíti a verselés, mesélés anyagát
- Tevékenységeit kötött vagy kötetlen módon választja meg

- Bensőséges, közvetlen, kapcsolatot alakít ki a gyerekekkel, amely feltétele a mese hatására keletkezett élmények belsővé válásának és feldolgozásának.
- Rendszeres, mindennapi meséléssel kialakítja a gyermekekben a mesélés igényét, amely része a személyiségük fejlesztésének, azáltal, hogy a régi és az új élményeiket befogadják és újra átélnek.
- Segíti az önálló vers és mesealkotást, a fantázia fejlődését;
- Az életkori sajátosságok figyelemmel kísérésével, tervezi a versek, mesék anyagainak bemutatását, előadását, mind a tartalom, mind a terjedelem tekintetében. Rövid történetektől kezdve a bonyolultabb népmesék képi világához és történéseihez tudja a gyermekeket eljuttatni.
- A mesekönyveket, a képeskönyveket hozzáférhetővé teszi a gyermekek számára, a könyvek helyes használatára, értékük megbecsülésére nevel.
- Segítse a gyermek önkifejezésének a lehetőségeinek a megteremtését, a gyermek saját vers- és mesealkotását, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálását
- Bábozással és dramatizálás eszközeivel tegye lehetővé, hogy a gyermekek a mese belső világát feldolgozhassák esetleg újra átélhessék.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Célja:

- A gyermek értelmi, érzelmi erkölcsi fejlődése és fejlesztése
- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- formálja, alakítja az óvodás gyermek szemléletmódját és világképét
- feloldja, visszaigazolja és egyben megoldja a kisgyermek szorongásait.
- A belső képalkotásnak, a gyermeki élményfeldolgozás
- A beszéd fonológiai / hangrendszer / grammatikai, jelentéstani, valamint motorikus rendszereinek fejlesztése életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- A hallási és beszédhallási figyelem és a hallási differenciálú képesség fejlesztése.
- Akusztikus, verbális emlékezet fejlesztése.

- Analizáló-, szintetizáló képesség fejlesztése a beszéden keresztül.
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése.
- Szókincsfejlesztés, a beszédmegértés képességének fejlesztése.
- A beszédszervek megfelelő mozgásának fejlesztése.
- A beszédkedv felkeltése és megőrzése.
- Metakommunikációs elemek jelentésének megismertetése.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére

- Várja, igényli a vers - mesehallgatást
- Ismeri a magyar népmesék, klasszikus és kortárs művek világát és hőseit
- Szívesen ismételtet verseket, ritmusokat
- Képes mesét, történeteket improvizálni, és azokat mozgással, utánnézéssel megjeleníteni, kifejezni
- Megőrzi a könyvek épségét

6.7 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a

néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Célja:

- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, ízlésformálása;
- Megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását;
- Tiszta, szép éneklésre nevelés;
- A zenei képességek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakítása;
- Esztétikai fogékonyságának alakítása és a zenei fantázia alakítása;

Az óvodapedagógus feladata:

- biztosítsa az éneklés, a mozgásos játékok gyermekek által kezdeményezett alkalmainak lebonyolítását,
- a kezdeményezéseknél a mozgás és a zenei anyagának a gyermek életkori sajátosságaira épülve kell kiválasztani,
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások is szerepeljenek képességek fejlesztésének eszközeiként.
- Nevelési feladatai megvalósításában a játékot és a játékosságot tekintse elsődlegesnek;
- Zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a nemzeti és a multikulturális kisebbség zeneanyagát, zenei kultúráját;
- Megismerteti a gyermekekkel hangszereket, azok használatával;

Megszerettetjük a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és szoktatjuk őket, a szép, tiszta éneklésre. Fejlesztjük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.

Az óvodai ének-zene nevelés során gyakran hatunk a gyermek érzelmeire és a gyermek érzelmei visszahatnak a felnőttére. Együtt örülünk, bánkódunk, mindez fejleszti az együttlét társas örömét. A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán kihasználjuk, a jó zenei légkör átszövi az egész napot. Énekelünk, dúdolgatunk a gyermekek között hangulatkeltés, a gyermekek érzelmi állapotának megtartása vagy éppen megváltoztatása céljából. Az óvónő hangja a „zenei légkörhöz” tartozik, hangszíne, hangereje, egész viselkedésmódja, mint a gyermekek számára. Az énekelgető óvónő érzelmileg hat a gyermekre, örül a közös játéknak, kedvet kap, spontán utánozza és maga is énekelgetni kezd.

Azok a gyermekek dúdolgatnak, énekelgetnek szívesen, ahol az óvónő is dalos kedvű, szeret a szavakkal, dallamokkal játszani. Tiszteletben tartjuk a gyermekek jogát a tevékenység elutasítására, s bármikor engedjük bekapcsolódni a gyermeket, szándéka szerint. Ezáltal biztosíthatjuk, hogy a visszahúzódó, félénk, szégyenlős gyermek is feloldódik - bizonyos idő után, ha meggyőződött arról, hogy senki sem kényszeríti a részvételre - nem kerül kudarchelyzetbe.

A zenei nevelés alapelvek szerint:

- A zenei nevelés minél korábban kezdődjön.
- Művészileg is értékes zenét azok a néphagyományok adják, amelyek minden népzenei identitását erősítik.

A zenei képességek fejlesztésének területei:

- éneklési készség (tisztá éneklés, a gyenge hallású gyermek, a gyermekhang ápolása és fejlesztése)
- zenei hallás fejlesztése (magas- és mély, halk- és hangos, gyors és lassú közötti különbség, hangszínek felismerése)

- ritmusérzék fejlesztése (egyenletes lüktetés, ritmus és az egyenletes lüktetés összekapcsolása, tempóérzékelés, mozgáskultúra-tánc, gyermekhangszerek)
- zenei formaérzék fejlesztése (motívumhangsúly kiemelése mozgással, táncsal, dallam és ritmusmotívumok)
- zenei alkotókészség fejlesztése
- a zene hallgatására nevelés

A természet harmóniája, jelenségei a zenei képességek fejlesztésének alapjául szolgálhatnak (a természet különböző zörejei, hangjelenségei - vízcsobogás, ég zengés stb.).

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére

- Tudjanak természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- Felelgetős dalt énekeljenek társakkal, a csoporttal.
- Énekeljenek vissza dallamot.
- Képes differenciálni és felismerni a mély – magas, halk - hangos hangokat, tárgyi és természeti környezet hangjait
- Tudjanak egyszerű táncos mozdulatokat tenni helyes testtartással.
- Törekedjenek a tiszta éneklésre.
- Hallgassák figyelmesen a bemutatott zenét.
- Ismerjenek fel dallammotívum alapján hallott dalt, néhány természetbeli, környezetbeli hangot / többféle zenei és zörejangot /,
- Ismeri és használja a ritmushangszereket
- Ismerjenek néhány térforma alakítási lehetőséget / kör, csigavonal stb./.
- Találjanak ki dallamhoz mozgásos játékot.

6.8 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyermek vizuális fejlődésére hatást gyakorol a társadalmi környezet, a tömegkommunikáció, a téri és tárgyi környezet, külső téri táj, udvar, kert, épületek, a belső tér bútorai, eszközei, díszítményei, műalkotások, valamint a társak és az őt körülvevő felnőttek. Az ábrázolás - a játékhoz hasonlóan - a gyermekek többségének maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Biztosítson az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre egész nap folyamán teret, változatos eszközöket.

- Használja ki mindazokat a lehetőségeket, tanulásszervezési formákat, amelyekkel a gyermekek fejlődésére a manuális képességek, az íráshoz szükséges finommozgások kialakításához szükségesek.
- Nagyon fontos, hogy oldott csoportlégkört teremtsen,
- Ébressze fel a gyermekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.
- Segítse a kreatív, kezdeményező magatartás érvényre juttatását;
- Törekedjen a természetes, jó minőségű anyagok használatára;

Cél: egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeleteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az ábrázolás, mint tevékenység a közvetlen irányítás helyett olyan tevékenységek sorozatát indítják el, amelyek segítik a gyermekek egyéni képi gondolkodásuk fejlődését, gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az ábrázolás a gyermekek többségének alapvető tevékenysége, elmélyülten vesznek részt benne. Képletei, emlékezete és képzelete alapján rajzol, fest, mintáz, így ábrázolásában sohasem hibázik. A tevékenységek irányítása közben nagyon fontos az oldott csoportlégkör megteremtése.

- A képi, plasztikai gyermekmunkák kezelésében, elhelyezésében arra törekszünk, hogy a gyermekek érezzék produktumaik megbecsülését, követendő példát lássanak a munkák gondos, igényes elhelyezésére, kezelésére.

- Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodai élet során sokféle tevékenység szervezésére van lehetőség (építés, plasztikai munkák, képalakítás, festés -papírra, -üvegre, -fára, textilre, rajzolás, barkácsolás, gyöngyfűzés, tojásfestés, zsírkrétázás, nyomdázás, termés és süteményfigurák alakítása).

- A szabad rajz gyermekkorban az egyik legjelentősebb önkifejezési forma. Az ábrázolás eszközeivel, színekkel, vonalakkal, formákkal sok mindent elárul önmagáról, belső világáról.
- Fontos a testséma, testfogalom minél pontosabb kialakulása.

Minden csoportban rendelkezésre áll megfelelő hely, bármikor elérhető, elővehető eszközök (papírok, fonalak, festék, ragasztó, olló, ceruza stb.).

A természet és a hagyomány gazdag választékot biztosít a különféle vizuális tevékenységek gyakorlására. Elődeink által használt anyagok, technikák sok információt és élményt nyújtanak gyermekeinknek (csuhé, spárga, terménymunkák, szövés, agyagozás, stb.). A megtanulható fogásokat igyekszünk mai gyakorlatunkba beépíteni.

- Arra biztatjuk gyermekeinket, hogy a családi séták, kirándulások során is vegyék észre és gyűjtsék a természetből felhasználható termést, követ, kagylót, faágat stb. „amit a természet elenged”.

A természet szépsége, harmóniája, változatossága, a körülöttünk élő állatok növények és az élettelen természet kimeríthetetlen tárháza úgy a témáknak, mint a felhasználható anyagoknak.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Tudjanak kifejezni képfelületen elemi térviszonyokat

- Használják a képi kifejezés eszközeit.
- Hangsúlyozzák alkotásaikban a jellemző jegyeket, formákat.
- Emberábrázolásban jelenjenek meg részformák, egyszerű mozgások.
- Alkossanak képet emlékezet, élmény alapján.
- Megfelelően használják az eszközöket, tudják helyesen fogni a ceruzát, tartsák tisztán az eszközöket.
- Tudják alkalmazni mintakövetéssel a technikai eljárásokat.
- Nevezzenek meg a színeket, azok sötét és világos árnyalatait.
- Vegyenek részt a tér rendezésében, figyelembe véve az alapvető térviszonyokat.
- Megfigyelés alapján tudjanak formát mintázni.
- Készítsenek önállóan vagy társaikkal közösen modellt, vagy makettet.
- Díszítsenek tárgyakat saját elképzeléseik alapján.
- Legyen véleményük saját és társaik műveiről, alkotásairól.
- Önállóan javítsák - megbeszélte módon — hibáikat;
- Rendelkezzenek koordinált szem- és kézmozgással.

6.9 Ünnepeink, hagyományaink, rendezvényeink

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Éppen ezért fontos az óvoda gyermek életében a hagyományok ápolása. A közös készülődések, tervezgetések, a holnap öröme távlatot jelent a gyermek számára.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek maguk is részt vegyenek a szervezésben, a mindennapi kis életüktől eltérő, más legyen az ünnepnap.

Ünnepeink, hagyományaink ápolása közben történő együtt játszás, tervezgetés, örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem erőltetett, hanem vidám hangulatú, felszabadult hangulatban kell, hogy teljen. Így lehet eredményes az értékrendünk beépülése a gyermeki személyiségbe.

A rendezvények időpontját az óvoda munkatervében határozzuk meg, ezen időpontok a szülők számára is a faliújságon olvashatóak. Az ünnepek és hagyományok, több funkciójúak, ezért több témakörre épülnek.

Az óvoda és a gyermekek ünnepei:

Születésnapok, Családi nap, Anyák napja, Gyermeknap, Nagycsoportosok búcsúztatása/ Évzáró,

A természettel, néphagyománnyal összefüggő jeles napjaink:

Somvirág nap	Szeptember eleje
Takarítási világnap	szeptember 23
Népmese napja	szeptember 30
Zene világnapja	október 1
Állatok világnapja	október 4
Márton nap	november 11.
Mikulás	december 6.
Karácsony	december
Farsang	február
Húsvét	március, április
Víz napja	március 22
Föld napja	április 22.
Madarak és fák napja	május 10.

Társadalmi ünnepek:

Nemzeti ünnep	március 15.
Köztársaság ünnepe	október 23.

Sportprogram:

Kihívás napja	május 21.
---------------	-----------

További programjaink:

kirándulások	Ősszel és tavasszal
állatkert, vadaspark	Ősszel
múzeum-és bábszínház látogatások	Folyamatosan

A kirándulások, vendégművészek fogadása és egyéb rendezvények - a szülők által fizetendő-, költségükről a szülők közössége a nevelési év első szülői értekezletén határoznak, a térítéses programokat ezután véglegesítjük.

Ünnepeinket mondókákkal, énekes-mozgásos játékokkal, népdalokkal, táncokkal, mesék dramatizálásával gazdagítjuk. Az ünnep fényét emelheti a nagycsoportosok illetve az iskola diákjainak vagy a nevelőtestület tagjainak kis műsora.

7. Tervezés, Szakmai dokumentumok, mérés, ellenőrzés, értékelés

7.1 Óvodánk írásos dokumentumai

- A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyeléseit, fejlődésük nyomon követését, az egyénre szabott nevelési, fejlesztési eljárások folyamatos írásbeliséget kívánnak, amit

különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések tartalmazzák.

- Célunk: A pedagógiai programunk megvalósítása érdekében a tudatos tervezés érvényesüljön.

Központi szabályozó dokumentumok:

- Óvodai Nevelés Alapprogramja
- Sajátos gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Somvirág Óvoda Pedagógiai Programja

Belső szabályozó dokumentumok:

- Az éves pedagógiai munkaterv, amelyben meghatározzuk nevelési év nevelési, tanügyi, fejlesztési terveit, az ellenőrzési tervet valamint a nevelési év tervezett szervezési feladatai.
- A munkaközösség éves terve tartalmazza a munkaközösség céljait, feladatait, felelőseit és végül a hozzá kapcsolódó eszközrendszert.
- Gyermecksoportok nevelési, fejlesztési tervei melyben a szokás-és szabályrendszer, tevékenységi terv-eseményterv, program terv
- Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai: A gyermek anamnézisé, az óvónők megfigyeléseit, a fejlesztés programját, esetenként az orvos, a védőnő, a logopédus, és más speciális szakember véleményét is tartalmazhatják.
- Kréta rendszer vezetése: pontos adatkezelés, naprakész nyilvántartás

Az óvodapedagógus tervezési folyamatának tartalmi kritériuma, feladatai:

- A dokumentumok pontos, naprakész szabályoknak megfelelő vezetése;
- Pedagógiai módszertani alapelvek figyelembevétele, a nevelés, tanítás és a fejlesztés játékosan, játékon keresztül valósuljon meg;

- Tudatos, logikus, áttekinthető tervezés, elfogadott, közös értékrend mentén;
- Többoldalú tapasztalatszerzésre, rugalmas, differenciálásra törekvő tervezés;

Pedagógiai programunk értékelése

A pedagógiai program értékelésével választ kapunk a program gyakorlatban történő beválására:

- A program céljait és a megvalósulás szintjét összevetve elemezzük és értékeljük a tapasztalatokat,
- Megjelennek-e a nevelő-fejlesztő tartalmak, a program milyen eredményeket hozott. (nevelőtestület értékelése, szülők visszajelzései)
- A program megvalósulásának ellenőrzése tervszerű, előre megbeszélte szempontok szerint és spontán alkalomszerű ellenőrzésekkel történik.

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, és tevékeny ember váljék belőle"

/ Varga Domokos /

8. Legitimációs záradék

A Somvirág Óvoda módosított Pedagógiai programjához a Szülői Szervezet vezetősége egyetértését nyilvánította. A Szülői Szervezet nevében véleményezte:

.....

Szamalovits Alexandra
SZK elnök

Kelt: Pilisjászfalu, 2025. 07.01

A pedagógiai programot a Pilisjászfalui Somvirág Óvoda Nevelőtestülete elfogadta. A nevelőtestület nevében:

Kelt: Pilisjászfalu, 2025.07.01

.....

Bogárné Manhercz Katalin
Főigazgató

